

รายงานวิจัย

เรื่อง

ผลของการฝึกอบรมตามโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียน
เป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในจังหวัดนครนายก

The Result of Training in School-Based Violence Prevention Program
Application of Anger Management Intervention and Peace Building
Strategies for Grade 7th Students in Schools
at Nakhon-Na-Yok Province

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร. พรสุข หุ่นนิรันดร์

รองศาสตราจารย์จุฑามาศ เทพชัยศรี

รองศาสตราจารย์วินัส ปัทมภาสพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงพล ต่อนี่

อาจารย์อมรา วิสูตรานุกูล

ดร. ศิริลักษณ์ จิตต์ระเบียบ

371.782

พ285ผ

ร.2

ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินแผ่นดิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปี พ.ศ. 2550

ภาควิชาสุศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2551

รายงานวิจัย

เรื่อง

ผลของการฝึกอบรมตามโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียน
เป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในจังหวัดนครนายก

The Result of Training in School-Based Violence Prevention Program
Application of Anger Management Intervention and Peace Building
Strategies for Grade 7th Students in Schools
at Nakhon-Na Yok Province

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร. พรสุข หุ่นจันทร์

รองศาสตราจารย์จุฑามาศ เทพชัยศรี

รองศาสตราจารย์วินัส ปัทมภาสพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงพล ต่อณี

อาจารย์อมรา วิสูตรานุกูล

ดร. ศิริลักษณ์ จิตต์ระเปียบ

6 ต.ค. 2559

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินแผ่นดิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปี พ.ศ. 2550

ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2551

ประกาศคุณูปการ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินแผ่นดิน ประจำปี พ.ศ. 2550 การวิพากษ์เครื่องมือการวิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ได้แก่ ศาสตราจารย์ นายแพทย์วันชัย วัฒนศัพท์ อดีตผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา ภาคบงกช ข้าราชการเกษียณอายุ อดีตอาจารย์สถาบันวิจัย พุทธธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา เจริญสาริต อาจารย์โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ ดร. เพิ่มศักดิ์ มกรภิรมย์ ศูนย์สันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล พล.ต.ต. แพทย์หญิง จันทนา วิรวาสิริ รองนายแพทย์ใหญ่ โรงพยาบาลตำรวจ นางชุมศรี เนียมประดิษฐ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานนทบุรี เขต 1 กระทรวงศึกษาธิการ และนางสาวนันท์นภัส ประสานทอง สำนักพัฒนา สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

จากการติดต่อประสานงานขอความร่วมมือในการทำวิจัยกับ อาจารย์บุญจิต รอดแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จังหวัดนครนายก อาจารย์สามารถ อินไชยะ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จังหวัดนครนายก อาจารย์ชนะกุล ชอนแก้ว รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” จังหวัดนครนายก ท่านอาจารย์ได้ให้ความอนุเคราะห์ ได้อนุญาตให้นักเรียนมาเข้าร่วมการฝึกอบรมและทำกิจกรรมเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของทั้งสองโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมเป็นอย่างดี คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรสุข หุ่นนิรันดร์)

หัวหน้าคณะวิจัย

กรกฎาคม พ.ศ. 2551

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	2
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	2
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	3
	กรอบแนวคิดของการวิจัย	4
	สมมติฐานในการวิจัย.....	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
	ความรุนแรงในโรงเรียน.....	6
	พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม.....	7
	พฤติกรรมต่อต้านสังคม.....	7
	โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	8
	กลวิธีการจัดการความโกรธ.....	10
	กลวิธีการสร้างสันติวิธี.....	11
	โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยประยุกต์ใช้	
	กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี.....	18
	เครื่องมือประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม.....	19
	ประสิทธิผลของการฝึกอบรมตามโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดย	
	ประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี	
	ทั้งในประเทศและต่างประเทศ.....	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม.....	20
3	วิธีดำเนินการวิจัย	22
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
	แบบแผนการวิจัย.....	23
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล	28

สารบัญ

บทที่		หน้า
	การจัดกระทำ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	46
	ความมุ่งหมายและสมมติฐาน.....	46
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน.....	51
	สมมติฐาน 1.....	51
	สมมติฐาน 2.....	52
	สมมติฐาน 3.....	53
	สมมติฐาน 4.....	54
	สมมติฐาน 5.....	54
	สมมติฐาน 6.....	55
	สมมติฐาน 7.....	55
	สมมติฐาน 8.....	56
	ข้อเสนอแนะ.....	56
	บรรณานุกรม.....	58
	ภาคผนวก.....	62

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า-
1	แสดงขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยในกลุ่มต่างๆ.....	26
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและผลการเรียนเฉลี่ย.....	32
3	การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง.....	33
4	การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมใน 3 ด้าน ได้แก่.....	34
	4.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง.....	34
	4.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง.....	35
	4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างทักษะการจัดการความโกรธและสร้างสันติวิธีของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง.....	36
5	การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมต่อต้านสังคมของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง.....	37
6	การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมต่อต้านสังคมใน 2 ด้าน ได้แก่.....	38
	6.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง.....	38
	6.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง.....	39
7	การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	40
8	การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมใน 3 ด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	40
	8.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	40
	8.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดี ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	41
	8.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะการจัดการความโกรธและสร้างสันติวิธี ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	41
9	การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	42

บัญชีตาราง

ตาราง

- หน้า

10	การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมใน 2 ด้าน ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	43
10.1	การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	43
10.2	การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อความวุ่นวาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	44

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงรูปแบบการแบ่งกลุ่มทดลอง.....	22
2 แสดงรูปแบบการทดลอง.....	23

ผลของการฝึกอบรมตามโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดย
ประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ของโรงเรียนในจังหวัดนครนายก

บทคัดย่อ

ของ

รองศาสตราจารย์ ดร. พรสุข หุ่นนรินทร์

รองศาสตราจารย์จุฑามาศ เทพชัยศรี

รองศาสตราจารย์วันส ปัทมภาสพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงพล ค่อนี่

อาจารย์อมรา วิสูตรานุกูล

ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร. ศิริลักษณ์ จิตต์ระเบียบ

งานความรุนแรงและการบาดเจ็บ สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค

กระทรวงสาธารณสุข

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินแผ่นดิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปี พ.ศ. 2550

ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2551

พรสุข หุ่นนิรันดร์และคณะ. (2551). รายงานการวิจัยเรื่องผลของการฝึกอบรมตามโครงการป้องกัน
ความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการ
สร้างสันติวิธีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในจังหวัดนครนายก.
งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินแผ่นดิน มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างต้นแบบโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้
โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี ติดตามผลการ
ดำเนินงานของโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานและขยายผลและ
ประชาสัมพันธ์โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการ
จัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีกับนักเรียนทั่วประเทศ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โครงการ
ป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการ
สร้างสันติวิธี ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เขตโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 185 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม
ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ จำนวน 47 คน กลุ่มทดลองที่ 2
ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 46 คน กลุ่มทดลองที่ 3 ได้รับการฝึกอบรมการ
จัดการความโกรธและทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 47 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 45 คน ใน
การแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic random sampling) เก็บ
ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส
เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที (Dependent's samples t-test)
และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์
สังคมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์
สังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

3. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

5. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

6. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

7. ก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างกัน แต่ ภายหลังจากทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างกัน

8. ก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างกัน แต่ ภายหลังจากทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างกัน

The Result of Training in School-Based Violence Prevention Program Application of
Anger Management Intervention and Peace Building Strategies for Grade 7th Students in Schools
at Nakhon Na Yok Province

AN ABSTRACT

BY

Associate Professor Dr. Pornsuk Hunnirun

Associate Professor Chutamat Thepchaisri

Associate Professor Venus Puttamapasapong

Assistant Professor Dr. Songphol Tornee

Lecturer Ammara Visutranugool

Dr. Siriluk Jitrabiab

Srinakharinwirot University

2008

Hunnirun, Pornsuk, and others. (2008). The Result of Training in School-Based Violence Prevention Program Application of Anger Management Intervention and Peace Building Strategies for Grade 7th Students in Schools at Nakhon Na Yok Province. Bangkok : Srinakharinwirot University.

The purpose of this research were to develop the prototype of School-Based Violence Prevention Program Application of Anger Management Intervention and Peace Building Strategies, follow up the process of this School-Based Violence Prevention Program, expand and distribute School-Based Violence Prevention Program Application of Anger Management Intervention and Peace Building Strategies for students in Thailand. The variables were School-Based Violence Prevention Program Application of Anger Management Intervention and Peace Building Strategies, Prosocial Behaviors, and Antisocial Behaviors.

The samples were 185 students grade 7 in the first semester of 2008 academic year. The samples were divided into four groups by systematic random sampling, namely : first group (47 students) which were trained with Anger Management Intervention, second group (46 students) which were trained with Skills of Peace Building Strategies, third group (47 students) which were trained with Anger Management Intervention and Skills of Peace Building Strategies, and fourth group (45 students) which were the control group. Questionnaires were used to collect the data. Data were analyzed by computer employing the SPSS program, including analysis of means, standard deviation, Dependent samples t-test, and One-way Analysis of variance.

The results of the study revealed as follows :

1. After training of Anger Management Intervention, prosocial behaviors of students were significant increased at .05 level.
2. After training of Peace Building Strategies, prosocial behaviors of students were no significant increases at .05 level.
3. After training of Anger Management Intervention and Peace Building Strategies, prosocial behaviors of students were no significant increased at .05 level.

However after training of these strategies, prosocial behaviors of students in control group were significant increased at .05 level.

4. After training of Anger Management Intervention, antisocial behaviors of students were no significant increased at .05 level.
5. After training of Peace Building Strategies, antisocial behaviors of students were no significant increased at .05 level.
6. After training of Anger Management Intervention and Peace Building Strategies, antisocial behaviors of students were no significant increased at .05 level.
7. Before training, each group had no significant difference of prosocial behaviors, however the students were also no significant different in prosocial behaviors after training.
8. Before training, each group had no significant difference of antisocial behaviors, however the students were also no significant different in antisocial behaviors after training.

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความรุนแรงในโรงเรียนที่เกิดขึ้นมีหลายรูปแบบ เช่น การคำต่อคำ การข่มขู่ คุกคาม กรรโชก ทรัพย์ การทะเลาะวิวาท การใช้กำลังทำร้ายร่างกาย การรังแกเพื่อนนักเรียนที่อ่อนแอ การรวมกลุ่มชวนหา เรื่องเพื่อนหรือชักชวนไปในทางเสื่อมเสีย เป็นต้น ปัญหาการแสดงความก้าวร้าวและก่อเหตุรุนแรงของ นักเรียน มีแก๊งค์ไถเงินเพื่อนหรือรุ่นน้องในโรงเรียน สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักคือความก้าวร้าวและความรุนแรงในวัยเด็กส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ผู้ถูกระทำมีทั้งเด็ก ผู้หญิง ผู้ชาย และผู้สูงอายุ ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวที่มีต่อผู้ถูกระทำโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก ดังนั้น ความรุนแรงในครอบครัวจึงเป็นต้นเหตุของความรุนแรงในโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนได้ค้นแบบที่ไม่ดี และอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ใช้ความรุนแรงเป็นพื้นฐานของการแก้ไขปัญหาภายในครอบครัว

ความรุนแรงในชุมชน เกิดจากพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่เคารพกฎหมาย เทียบกลางคืนและก่อ การทะเลาะวิวาท ข่มขืน การกระทำชำเรา ลักขโมยเพื่อความสนุกสนาน ทำร้ายร่างกายผู้บริสุทธิ์ ขกพวก ตีกัน เป็นต้น

ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเป็นสถานที่หลักที่ควรสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนกลุ่มที่ถูกทำร้ายจาก การใช้ความรุนแรง สอนให้สามารถและเรียนรู้ที่จะป้องกันตนเอง ส่วนกลุ่มที่เป็นกลุ่มเสี่ยงนั้น ควรรีบ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวให้ลดลงและปลูกฝังค่านิยมการลดความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ส่วนกลุ่มที่ ก่อแค้นหรือกลุ่มที่สร้างปัญหา ก็ไม่ควรใช้การลงโทษทางวินัยหรือทางกฎหมายอย่างรุนแรงในเบื้องต้น ควรให้ออกาสนักเรียนเหล่านั้นได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและเป็นคนดีของสังคมโดยลดพฤติกรรม การก้าวร้าวและละการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จึงได้บรรจุเนื้อหาเรื่องความรุนแรงในหลักสูตรสำหรับ นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวและลด ความรุนแรงในโรงเรียนให้น้อยลง

รัฐบาลมีนโยบาย “เมืองไทยแข็งแรง” โดยมี 17 เป้าหมาย และได้ประกาศเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อ ส่งเสริมให้คนไทยอยู่เย็นเป็นสุขทั้งกาย ใจ สังคมและปัญญา มีครอบครัวที่อบอุ่น มั่นคง อยู่ใน สภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูล เพื่อให้ทุกภาคส่วนมี เป้าหมายร่วมกันในการนำพาทุกชุมชนของประเทศไทยสู่การเป็นเมืองไทยแข็งแรง ภายในปีพุทธศักราช 2560 ซึ่งการทำวิจัยในครั้งนี้ได้สอดคล้องกับนโยบายเมืองไทยแข็งแรงตามเป้าหมายข้อที่ 11 และ 16 ดังนี้ (ข้อ11) คนไทยมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม และความรุนแรงที่ก่อให้เกิดการประทุษร้ายต่อ

ชีวิต ร่างกายและจิตใจ การประทุษร้ายทางเพศ และการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และ (ข้อ 16) คนไทยมี
สติ และปัญหาแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งรุนแรงต่าง ๆ ด้วยเหตุผล และด้วยสันติวิธี

จากผลการวิจัยที่หัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีและโครงการป้องกันการ
ใช้ความรุนแรงในโรงเรียนและในชุมชน โดยไปทำวิจัยเรื่อง Violence prevention interventions and
strategies for schools and communities in Thailand : Lesson learned from the Hamilton Fish Institute
on School and Community Violence, George Washington University ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่าง
เดือนมกราคม - มิถุนายน พ.ศ. 2549 โดยได้รับการสนับสนุนจากทุน มูลนิธิฟูไลบรท์นั้น สามารถนำผล
ของการวิจัยที่ศึกษาเพื่อค้นหากลวิธีและโครงการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการ ใช้ความรุนแรงใน
โรงเรียนและในชุมชนของประเทศสหรัฐอเมริกามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสังคมไทยต่อไปในการ
วิจัยครั้งนี้ด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างต้นแบบโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยประยุกต์ใช้
กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี
2. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. เพื่อขยายผลและประชาสัมพันธ์โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดย
ประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีกับนักเรียนทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เขตโรงเรียนในระดับชั้น
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
จังหวัดนครนายก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เขตโรงเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงาน
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 185 คน โดย
คณะผู้วิจัยทำการแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการฝึกอบรมการจัดการความ
โกรธ จำนวน 47 คน กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 46 คน กลุ่ม
ทดลองที่ 3 ได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธและทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 47 คน และกลุ่ม
ควบคุม จำนวน 45 คน ในการแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic
random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม

พฤติกรรมต่อต้านสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี หมายถึง โครงการที่ดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะให้กับนักเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อให้มีพฤติกรรมการป้องกันความรุนแรง และร่วมฝึกให้นักเรียนเรียนรู้การจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และปรับพฤติกรรมต่อต้านสังคม

2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนในโรงเรียนนวมราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และโรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดนครนายก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

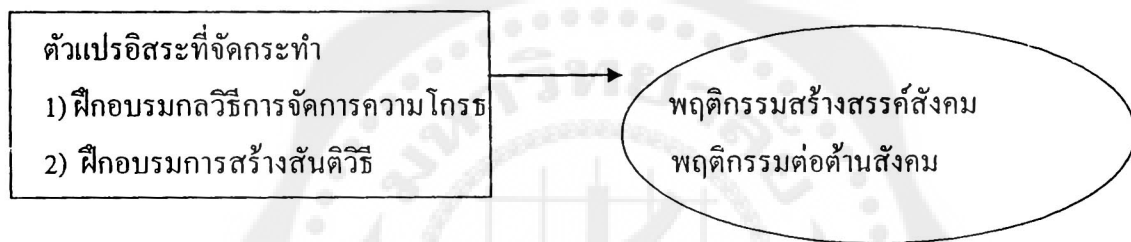
3. พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม (Prosocial Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลกระทำในการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน มีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ชื่นชมยินดี เมตตา กรุณา ให้คำแนะนำ และไม่ทำร้ายผู้อื่นด้วยวาจาหรือทางร่างกาย ซึ่งได้แบ่งพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็น 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดี และทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี

4. พฤติกรรมต่อต้านสังคม (Antisocial Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลกระทำนั้น มีลักษณะฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นการกระทำที่แสดงถึงความผิดปกติของบุคลิกภาพในลักษณะหนึ่ง นักเรียนที่มีบุคลิกภาพต่อต้านสังคม จะมีความขัดแย้งอย่างรุนแรงกับผู้ที่มิอำนาจในโรงเรียน หรือผู้มีอำนาจในสังคม ได้แก่ ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น โดยแบ่งพฤติกรรมต่อต้านสังคมเป็น 2 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียน

5. กลวิธีการจัดการความโกรธ (Anger Management Intervention) หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการในการช่วยให้รู้จักการควบคุมอารมณ์โกรธได้โดยมีการจัดกิจกรรมการฝึกสมาธิ ทักษะการผ่อนคลาย ทักษะมองชีวิตด้านบวกและการฝึกหัวเราะคลายเครียด

6. กลวิธีการสร้างสันติวิธี (Peace Building Strategies) หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการที่สามารถ
แก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาที่เกิดขึ้น โดยครูไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ตัดสินปัญหา แต่ให้เพื่อน
นักเรียนเป็นผู้ตัดสินข้อพิพาทกันเอง โดยผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยจะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะในการเจรจาไกล่
เกลี่ย และมีการสร้างสันติวัฒนธรรมในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยให้คู่กรณีมีเวที
พูดคุยและมีกลวิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยปัญหาอย่างสันติวิธี โดยมีการจัดกิจกรรมฝึกทักษะการสื่อสารและ
การจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีสมานฉันท์ และฝึกทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐาน

1. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม
เพิ่มมากขึ้น
2. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม
เพิ่มมากขึ้น
3. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้าง
สันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น
4. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมลด
น้อยลง
5. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมลด
น้อยลง
6. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้าง
สันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมลดน้อยลง
7. ภายหลังจากได้รับการฝึกด้วยวิธีที่ต่างกัน นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมแตกต่างกัน
8. ภายหลังจากได้รับการฝึกด้วยวิธีที่ต่างกัน นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่องผลของการฝึกอบรมตามโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในจังหวัดนครนายก คณะผู้วิจัยได้นำเสนอการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปและสังเคราะห์แนวคิดและเสนอผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความรุนแรงในโรงเรียน (School Violence)
2. พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม (Prosocial Behavior)
3. พฤติกรรมต่อต้านสังคม (Antisocial Behavior)
4. โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Violence Prevention Program)
5. กลวิธีการจัดการความโกรธ (Anger Management Intervention)
6. กลวิธีการสร้างสันติวิธี (Peace Building Strategies)
7. โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี
8. เครื่องมือประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม
9. ประสิทธิภาพผลของการฝึกอบรมตามโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีทั้งในประเทศและต่างประเทศ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม

การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

ความรุนแรงในโรงเรียน (School Violence)

ข้อมูลจากโครงการ Child Watch เก็บข้อมูลจาก 12 จังหวัด คือ ลำปาง ลำพูน น่าน อุตรดิตถ์ มหาสารคาม อุบลราชธานี อำนาจเจริญ นครศรีธรรมราช ภูเก็ต นครปฐม สมุทรสาคร และปทุมธานี ได้ศึกษาตัวบ่งชี้ 3 ด้าน ได้แก่ สุขภาพอนามัย การศึกษา และปัญหาสังคม มีการทำแบบสำรวจพฤติกรรมวัยรุ่น จังหวัดละประมาณ 1,000 คน และการทำกรณีศึกษาปัญหาเฉพาะจังหวัด ผลสำรวจพฤติกรรมวัยรุ่น พบว่า ร้อยละ 45 ไม่เคยทำบุญตักบาตร และร้อยละ 65 ไม่เคยฟังเทศน์ในรอบ 1 เดือน วัยรุ่นไทยใช้เวลาอยู่กับครอบครัวน้อย ร้อยละ 40 ระบุว่า ตนไม่เคยไปเที่ยวกับพ่อแม่พี่น้องเลยในรอบ 1 เดือน วัยรุ่นในเขตอำเภอเมืองกว่าร้อยละ 50 ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ต และมีถึงร้อยละ 10 ที่เข้าร้าน 2 – 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งส่วนใหญ่เล่นเกมสกับ chat วัยรุ่นอีกร้อยละ 25 เล่นตู้เกมส์เป็นประจำ ร้อยละ 10 ติดตู้เกมส์อย่างงอมแงม เรื่อง “การพนันบอล” พบว่าเยาวชนร้อยละ 80 ไม่เคยพนันบอล แต่เด็กไทยถึงร้อยละ

5 เล่นพนันบอลอย่างสม่ำเสมอ คือมากกว่า 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชมีเยาวชนเล่นพนันบอลมากที่สุด คือมีถึง ร้อยละ 29.4 ที่เล่นพนันบอลมากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนจำนวนคดีอาชญากรรมที่เยาวชนเป็นผู้ต้องหาต่อจำนวนเยาวชนทั้งจังหวัด พบว่าเฉลี่ยทั่วประเทศอยู่ที่ร้อยละ 0.31 โดยสมุทรสาครมีเยาวชนที่เป็นผู้ต้องหาสูงถึงร้อยละ 2.54 (อมรวิรัช นาคทรพรพ. 2549 : 2-8)

เมื่อเย็นวันที่ 23 มิถุนายน 2549 มีนักเรียนหญิงโรงเรียนเอกชนกว่า 10 คน มาคัดรอนักเรียนของโรงเรียนนครนายกวิทยาคมที่หน้าไปรษณีย์นครนายก ซึ่งติดกับโรงเรียน โดย 1 ใน 10 ได้เข้ามาดบตีนักเรียนของโรงเรียนนครนายกวิทยาคมอย่างดุเดือด มีการบันทึกไว้เป็นวิดีโอคลิปความยาว 49 วินาที รองผู้อำนวยการโรงเรียนนครนายกวิทยาคมกล่าวว่า ทางโรงเรียนได้แจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่ถูกทำร้ายเข้าแจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับนักเรียนกลุ่มดังกล่าว ส่วนด้านการรักษาความปลอดภัย ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาคอยดูแลรักษาความสงบหน้าโรงเรียน (มติชน. 2549 : 1, ข่าวสด. 2549 : 19)

เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2549 มีนักเรียนโรงเรียนพญาพานิชยการ (พีแบค) ถนนพญา-นาเกลือ อ.บางละมุง จังหวัดชลบุรี ชั้น ปวช. ปี 3 อายุ 18 ปี พร้อมพวก 7-8 คน เข้ามาด่าว่าเรื่องหมิ่นศักดิ์ศรีและได้ก่อเหตุรุนแรงจนดบตี จับศีรษะโขกพื้นนักศึกษา ปวช. ปี 1 อายุ 17 ปี และบังคับให้กราบเท้าและใช้รองเท้าฟาดศีรษะ โดยบันทึกภาพไว้ในโทรศัพท์มือถือ สาเหตุเพราะแย่งควงทอมบอย ผู้อำนวยการโรงเรียนพญาพานิชยการกล่าวว่า เรื่องคดีให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการไปตามกฎหมาย ส่วนทางโรงเรียนได้ทำทัณฑ์บนกับนักเรียนที่ก่อเหตุไว้แล้วแต่ไม่ถึงกับไล่ออกเพราะรุนแรงเกินไป เนื่องจากเด็กที่ก่อเหตุเป็นนักเรียน ปวช. ปี 3 และเหลือเพียง 10 เดือนก็จะจบการศึกษา ถ้าไล่ออกจะทำให้เด็กหมดอนาคตได้ แต่เตรียมทำโทษโดยส่งไปอบรมจริยธรรมและทำกิจกรรมบำเพ็ญกุศลในงานกิจกรรมต่างๆ ด้วย (มติชน. 2549 : 1, ไทยรัฐ. 2549 : 19)

จากเหตุการณ์คลิปวิดีโอที่นักเรียนหญิงดบตีกันได้แพร่กระจายออกไปจนเกิดการเลียนแบบ มีคลิปวิดีโอที่นักเรียนหญิงโรงเรียนชัยนาทวิทยาคม อ.เมืองชัยนาท จ.ชัยนาท ถูกเผยแพร่ด้วยความยาว 1 นาที 20 วินาที เป็นเรื่องนักเรียนหญิงชั้น ม. 4 แต่ละคนละห้องดบตีกัน และเพื่อนได้ใช้มือถือถ่ายภาพไว้เผยให้เห็นภาพนักเรียนหญิง 2 คน ดบตีกัน ท่ามกลางวงล้อมของนักเรียนกองเชียร์นับสิบคน มีเพื่อนพยายามเข้าไปแยกทั้งคู่ออกจากกันด้วย แต่ก็ถูกสั่งห้าม เหตุที่ดบตีกันเพราะหมั่นไส้กัน หลังเกิดเหตุผู้อำนวยการโรงเรียนชัยนาทวิทยาคมได้เรียกทั้งคู่มารวบรวมตัวตักเตือนให้เลิกแล้วต่อกันและเรียกผู้ปกครองของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายมาทำทัณฑ์บนและรับรู้เหตุการณ์ที่ถูกดบตีกัน และทางโรงเรียนจัดทำโครงการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม (ไทยรัฐ. 2549 : 19, ข่าวสด. 2549 : 19)

ตรรกะของความรุนแรงในเด็ก 7 ประการ ได้แก่ (อมรวิรัช นาคทรพรพ. 2549 : 2-8)

1. เก็บกด ก้าวร้าวจากสภาพครอบครัวมากขึ้น
2. เด็กใช้ชีวิตอิสระมากขึ้น เร็วขึ้น โกลพ่อแม่มากขึ้น
3. เสพสื่อ เล่นเกมส์ที่ทำให้ชินกับความรุนแรง

4. ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างของการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา
5. ไกลวัด จนใจ ลัทธิ “ตัวกู - ของกู” มาแทนที่
6. การศึกษาทำให้เครียด กลัวล้มเหลว อยากปลดปล่อย
7. ค่านิยมยุคใหม่คิดสุดขั้ว “ถูก - ผิด” “ดำ - ขาว” “แพ้ - ชนะ”

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ศาลเยาวชน เปลี่ยนวิธีคิดเรื่องการจัดการความรุนแรงและความขัดแย้งในโรงเรียน กระทรวงยุติธรรมเปลี่ยนแนวคิดเรื่องการลงโทษ มาสู่แนวคิดเรื่องการเยียวยา โดยใช้กระบวนการวิธีสร้างสมานฉันท์

กฎหมายในโรงเรียน เช่น การห้ามสูบบุหรี่ ทำอย่างไรนักเรียนจึงยอมรับกฎหมายนี้ เปลี่ยนวิธีคิด เป็นแนวคิดเชิงสมานฉันท์ โดยสร้างความสำนึก เน้นวิธีการทำให้เกิดการปรองดอง

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ความขัดแย้ง บรรยากาศที่เป็นลบในโรงเรียน มีผลทำให้บรรยากาศในโรงเรียนยิ่งเลวร้ายลง ครูจึงเป็นบุคลากรที่สำคัญในโรงเรียน ถ้าครูและนักเรียนของโรงเรียนทุกคนในโรงเรียน มีความเข้าใจกระบวนการบริหารจัดการกับความขัดแย้งและใช้วิธีการเชิงบวกในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในระดับชั้นเรียน รวมทั้งการบูรณาการกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งในหลักสูตรของโรงเรียนแล้วจะเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียนให้เป็นไปอย่างราบรื่น (วันชัย วัฒนศัพท์. 2549 : 1, 3-4)

พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม (Prosocial Behavior)

พฤติกรรมทางสังคมทำให้มีความร่วมมือและความสงบสุข การตอบแทนซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างสรรค์สังคม การนำนักเรียนให้แสดงพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นเหตุผลหลักของการประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการชั้นเรียน (Cangelosi, 2000 : 11)

พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมในงานวิจัยนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- 1) พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม

ศีลธรรมและความเชื่อทางศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดแบบแผนพฤติกรรมของการเป็นคนดี ได้รับการยอมรับจากสังคมและชุมชน ดังนั้นการมีศีลธรรมและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสดาตามความเชื่อทางศาสนานั้น ๆ จึงทำให้คนนั้นเป็นคนดี

- 2) พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดี
- 3) ทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี

พฤติกรรมต่อต้านสังคม (Antisocial Behavior)

การต่อต้านสังคม คือ การแสดงความรุนแรงต่อสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขและต่อต้านคนอื่น พฤติกรรมต่อต้านสังคม ได้แก่ การหลีกเลียงกฎข้อบังคับ (Cangelosi, 2000:11)

พฤติกรรมต่อต้านสังคมในงานวิจัยนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1) พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง

ปัจจัยเสี่ยงในเยาวชน ใจเข้ามาจากครอบครัวถูกพ่อแม่ทะเลาะ เลว เก็บกดจากการเรียน ถูกปฏิเสธจากครู อยู่ท่ามกลางเพื่อนที่เสี่ยง มีเรื่องร้ายให้ทำมากกว่าดี เสพสื่อร้าย ซาซันและเลียนแบบความรุนแรงจากสื่อ ขาดแบบอย่างที่ดี ขาดโอกาสในการฟื้นตัวใหม่

2) พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อความวุ่นวาย

โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Violence Prevention Program)

การจัดอันดับโครงการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน

เนื่องจากมีองค์กร 4 หน่วยงาน ที่ทำหน้าที่จัดอันดับโครงการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ใช้เกณฑ์ในการตัดสินแตกต่างกัน องค์กรเหล่านี้ ได้แก่ (Violence Prevention Academy. 2547 : online)

1. Hamilton Fish Institute
2. Blueprints for Violence Prevention
3. Centers for Disease Control and Prevention
4. The United State Department of Education

โครงการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนของประเทศไทยได้รับการจัดอันดับ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ขององค์กร ดังนี้

1. Hamilton Fish Institute

Hamilton Fish Institute ได้รับความร่วมมือจากศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยแมริแลนด์ ได้ระบุถึงโครงการที่มีการวางแผนดีและมีประสิทธิภาพว่า โครงการนั้นควรจัดไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานโรงเรียนปลอดภัยแบบผสมผสาน (comprehensive school safety plan)

เกณฑ์การคัดเลือก

โครงการที่ถูกคัดเลือกโดย Hamilton Fish Institute ได้ถูกประเมินจากองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียน และผลของโครงการสามารถลดพฤติกรรมต่อต้านสังคมและการใช้ความรุนแรงลงได้

2. Blueprints for Violence Prevention

มหาวิทยาลัยโคโลราโด โบล์เดอร์ ได้สนับสนุน The Blueprints for Violence Prevention Project ซึ่งมีทั้งหมด 11 โครงการย่อย เรียกรวมโครงการทั้งหลายแบบย่อว่า Blueprints นับว่าเป็น

โครงการที่มีประสิทธิภาพในการลดอาชญากรรมเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น รวมทั้งลดความก้าวร้าวและการใช้สารเสพติดด้วย

เกณฑ์การคัดเลือก

The Blueprints Advisory Board ได้ร่วมกันพิจารณาถึงเกณฑ์ต่างๆ เพื่อคัดเลือกโครงการที่มีประสิทธิภาพ โครงการที่ได้รับการพิจารณาต้องใช้ random assignment หรือ quasi-experimental designs with matched control groups โดยมีกลุ่มตัวอย่างมากเพียงพอ ประการสำคัญคือผลที่เกิดขึ้นต้องมีความยั่งยืนอย่างน้อย 1 ปี ภายหลังจากจัดทำโครงการนี้

3. Centers for Disease Control and Prevention

Centers for Disease Control and Prevention (CDC) ได้เขียนหนังสือชื่อ The Best Practices of Youth Violence Prevention : A Sourcebook for Community Action เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรง

เกณฑ์การคัดเลือก

โครงการที่มีการปฏิบัติอย่างดีเยี่ยมซึ่งได้เขียนแนะนำไว้ในหนังสือเล่มนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ของการป้องกันความรุนแรง โดยสัมภาษณ์ครู ผู้บริหารโรงเรียน สมาชิกในองค์กรชุมชนต่างๆ อาสาสมัคร นักวิชาการสาธารณสุข นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ด้วยการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวนี้ อีกทั้งการทบทวนวรรณกรรมเรื่องการป้องกันความรุนแรงในวัยรุ่นทำให้หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ดีที่สุดสำหรับให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินโครงการป้องกันความรุนแรงที่มีประสิทธิภาพ

4. The United State Department of Education

The United State Department of Education ได้ออกกฎหมายชื่อ The Safe and Drug-Free Schools and Communities Act (SDFSCA) และจัดตั้งหน่วยงานชื่อ Office of Safe and Drug-Free Schools (SDFS) เพื่อเป็นหน่วยงานที่ดูแลโครงการป้องกันความรุนแรง

เกณฑ์การคัดเลือก

The Safe, Discipline, and Drug-Free Schools Panel เป็นคณะกรรมการที่กำหนดเกณฑ์การประเมินโครงการป้องกันความรุนแรง เช่น มีเกณฑ์การประเมินได้ 1 หมายถึง โครงการนั้นยังมีจุดอ่อนและต้องแก้ไข หรือ เกณฑ์การประเมินได้ 3 หมายถึง โครงการนั้นมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงว่าได้ทำตามเงื่อนไขต่างๆ ครบตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

กลวิธีการจัดการความโกรธ (Anger Management Intervention)

ความโกรธ (Anger) หมายถึง ภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการขัดขวางในสิ่งที่ต้องการ หรือได้รับการรบกวนในกิจกรรมที่ดำเนินอยู่ทำให้ไม่สามารถเป็นไปตามความตั้งใจหรือตามที่คาดคิดไว้ ส่งผลให้เกิดความผิดปกติทั้งทางด้านจิตใจและด้านร่างกาย เมื่อมีความโกรธอาจเก็บความรู้สึกไว้ภายใน หรืออาจแสดงออกโดยสีหน้าบึ้งตึง การตะโกนเสียงดัง จนกระทั่งการทำลายสิ่งของและบุคคลที่อยู่รอบข้าง (ปณิธิ ปรัชญาภรณ์. 2547 : 21)

ทักษะการจัดการความโกรธมีประโยชน์ต่อการป้องกันความรุนแรง ข้อสังเกตที่ควรตระหนักเกี่ยวกับความโกรธ มี 3 ประการ ได้แก่ (Williams. 2003 : 61)

1. Anger triggers เป็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ทำให้เราโกรธ เช่น ถูกตะโกนใส่ ล้อชื่อ ตั้งชื่อเรียกที่ไม่เหมาะสม
2. Cues เป็นความรู้สึกภายนอกที่แสดงออกทางกายเมื่อโกรธ เช่น เหงื่อออก ปวดท้อง สั่น
3. Reducers เป็นการกระทำที่ทำให้รู้สึกอารมณ์ดีขึ้นเมื่อกำลังโกรธ เช่น ออกกำลังกาย หายใจเข้าออกลึกๆ การเดินหนี

กลวิธีการจัดการความโกรธในประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นการป้องกันความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยิงกันและการฆ่าข่มขู่ โดยการจัดอบรมให้แก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วย มีการฝึกทักษะการควบคุมอารมณ์และการใช้กลวิธีการจัดการความขัดแย้ง ซึ่งใช้เครื่องมือการวัดได้หลายรูปแบบ ได้แก่ (Feindler and Baker. 2004 : 35-38)

1) กลวิธีการรายงานตนเอง เป็นการค้นหาความเปลี่ยนแปลงภายหลังจากการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ โดยใช้เครื่องมือ The State-Trait Inventory อย่างไรก็ตามคะแนนด้านการควบคุมความโกรธและการแสดงออกเมื่อโกรธค่อนข้างจะวัดยาก มีเครื่องมืออีกหลายชนิดที่ได้ใช้ เช่น The Children's Inventory of Anger, the Pediatric Anger Expression Scale, Aggression Questionnaire, the Conflict Behavior Inventory, the Conflict in Relationships Inventory, และ the Youth Self Report Inventory

2) กลวิธีการรายงานและข้อมูลโดยผู้อื่น แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความโกรธและการแสดงออกของวัยรุ่น ได้มาจากผู้ปกครอง หรือ ครู เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ the Child Behavior Checklist (CBCL)

3) กลวิธีการประเมินความโกรธและความก้าวร้าว โดยใช้แบบสอบถาม the "How I Think" (HIT) ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ ตัวตนเป็นใหญ่ คำหาผู้อื่น ดูถูกและคิดด่ากลบ

ฝึก 10 กระบวนท่าหวัเราะอย่างมีสติ

1. ท้องหวัเราะ : กำมือชูนิ้วโป้งระดับท้อง หายใจเข้าและเปล่งเสียงหวัเราะ “โอ” ขยับมือทั้งสองข้างขึ้นลงเป็นจังหวะ
2. ออกหวัเราะ : กางแขนออกหงายฝ่ามือระดับอก หายใจเข้ากลืนหายใจแล้วปล่อยลมหายใจออก เปล่งเสียงหวัเราะ “อา” ขยับแขนทั้งสองข้างขึ้นลงเป็นจังหวะ ข้อมือไม่สะบัด
3. คอหวัเราะ : ยกมือขึ้นระดับอก กำมือ ยกนิ้วโป้งตั้งขึ้น นิ้วชี้ และนิ้วกลางชี้ไปข้างหน้า หายใจเข้าแล้วเปล่งเสียงหวัเราะ “อุ” ขยับแขนตามจังหวะ เน้นพุ่งมือไปด้านหน้า
4. ใบหน้าหวัเราะ : ยกแขนขึ้นระดับใบหน้า ขยับนิ้วคล้ายเล่นเปียโน หายใจเข้าและเปล่งเสียงหวัเราะ “เอ” ขยับนิ้ว เคลื่อนไหวร่างกายคล้ายท่าเห่หย่งเต็กๆ “แต่ซ่าแต่ เอ้าแต่ซ่าแต่”
5. ขาหวัเราะ : เดินย่ออยู่กับที่ ยกขาซ้าย มือขวาแกว่งสลับกัน หายใจเข้าและเปล่งเสียงหวัเราะ “โอ” ขยับขาและมือ ตัวตั้งตรง มองเพ่งไปข้างหน้า
6. แขนหวัเราะ : ยกแขนชูสูงเหมือนเลข 11 โบกไปมาสัมพันธ์กับขาในทิศทางตรงกันข้าม หายใจเข้าและเปล่งเสียงหวัเราะ “อา” ขยับแขนและขาตลอด
7. ก้นหวัเราะ : ลำตัวตรง หมุนสะโพกเป็นวงกลมคล้ายท่าเล่นฮูลาฮูป หายใจเข้าแล้วเปล่งเสียงหวัเราะ “อุ” ช่วยบริหารกล้ามเนื้อท้องน้อยกับได้ลื่นปี
8. ไหล่หวัเราะ : หมุนไหล่ โยกลำตัว หายใจเข้าแล้วเปล่งเสียงหวัเราะ “เอ” เน้นบริหารไหล่ คล้ายท่าว่ายน้ำฟรีสไตล์
9. สมอหวัเราะ : ยืนตรง หลังตรง หายใจเข้าและกลืนลมหายใจลึกๆ เปล่งเสียงหวัเราะ “ฮิม” เพื่อให้สารเคมีแปลกปลอมที่เกาะอยู่ตามเส้นประสาทหลุดออก เมื่อออกเสียงเสร็จแล้ว เปิดปากออก คล้ายเอาสิ่งไม่ใช่ออกมา
10. ความคิดหวัเราะ : ยืนตรง หายใจเข้า กลืนลมหายใจลึกๆ เปล่งเสียงหวัเราะ “โอม” ยาวๆ เพื่อเอาความนึกคิดไม่ใช่ออก

หวัเราะทั้งตัว : กระโดดพร้อมเสียงหวัเราะแบบสุด ๆ ตามแบบของตัวเองอย่างต่อเนื่อง 1 นาที คล้ายท่ากบกระโดด เอามือสองข้างของเราไปตบมือสองข้างของเพื่อนๆ ตามจังหวะ เพื่อสลัดสิ่งไม่ดีที่ยึดติดออกจากตัว

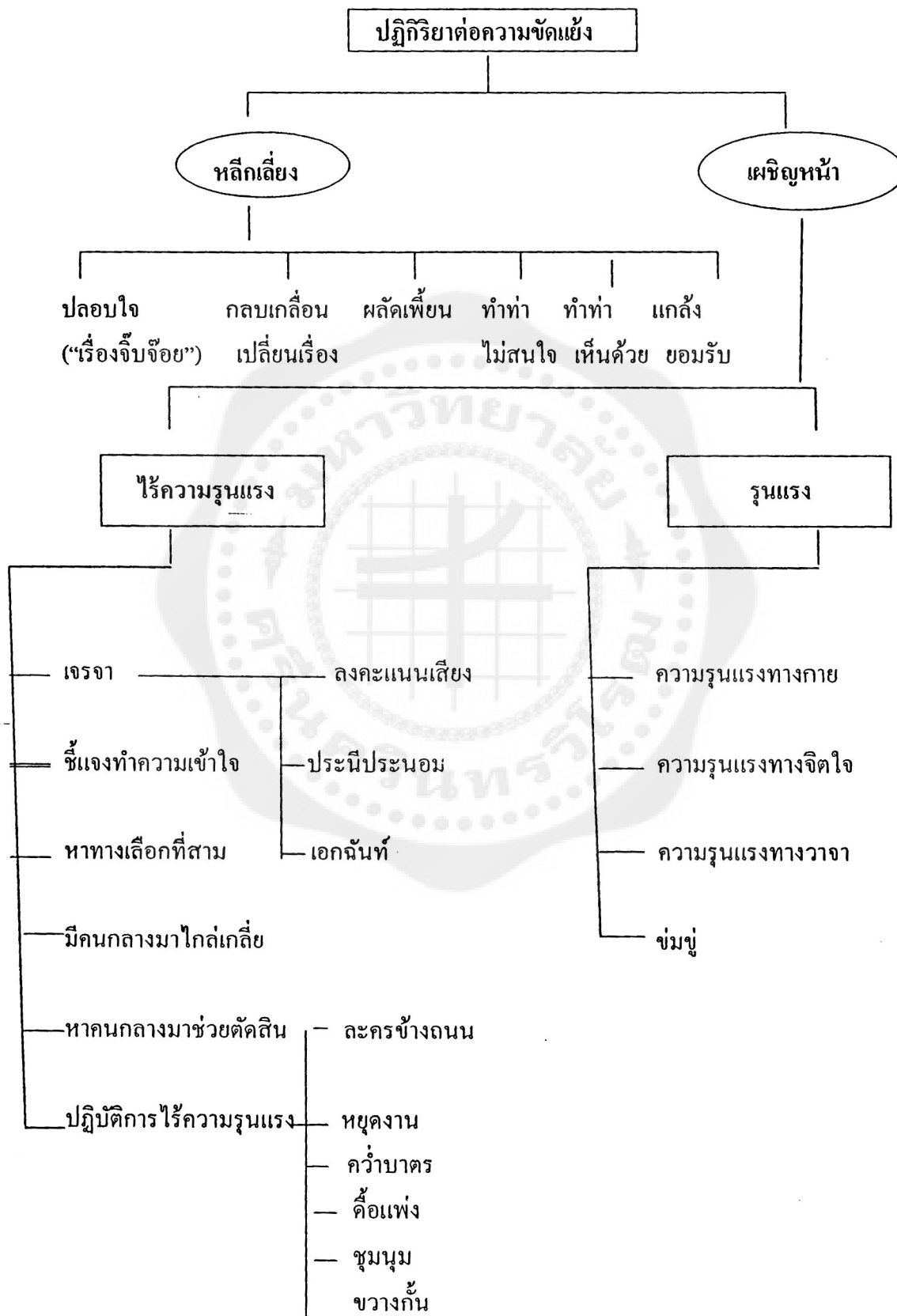
กลวิธีการสร้างสันติวิธี (Peace Building Strategies)

สันติวิธี คือ วิธีการแก้ไขความขัดแย้ง หรือตอบโต้ในสถานการณ์หนึ่งๆ โดยไม่ใช้ความรุนแรงต่อคู่กรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นการประทุษร้ายต่อร่างกายและชีวิต (พระไพศาล วิสาโล. 2550 : 47)

ความแตกต่างระหว่างความรุนแรงกับสันติวิธี (พระไพศาล วิสาโล. 2550 : 50)

	ความรุนแรง	สันติวิธี
เป้าหมาย	ทำให้คู่กรณีสลับหรือยอมแพ้ ต้องถูกเหยียดหยาม ทำร้าย ดื้อนเข้ามุม และหรือทำลาย คู่กรณี	มุ่งแก้ปัญหา ทำงานร่วมกับคู่กรณีหรือเปลี่ยนทัศนคติ ของเขา ให้มีความเข้าใจเพื่อหาข้อยุติที่ทั้งสองฝ่าย พอใจ
ทัศนคติ	จำต้องอาศัยความเกลียดชังและ ความหวาดกลัวคู่กรณีเพื่อปลุก ให้เกิดความโกรธ ซึ่งเป็น สิ่งจำเป็นต่อการเข้าทำร้าย	ต้องการความกล้าและการควบคุมตัวเอง บางครั้งต้อง เต็มใจที่จะยอมรับความเจ็บปวดจากการกระทำของ คู่กรณี โดยไม่ตอบโต้กลับ
หลักการ และวิธีการ	1. โจมตีอย่างรุนแรง เพื่อว่า คู่กรณีจะไม่มีทางเลือกนอกจาก ยอมแพ้	1. ก. ทำให้ผู้กรรณตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากชนิด ที่หากเขายังใช้ความรุนแรงต่อไป จะกลายเป็นฝ่าย เสียเปรียบ ข. เสนอทางเลือกหลายๆทางเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายไม่ เสียหน้า ขณะเดียวกันก็มีข้อยุติ
	2. ทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเองไม่ เจ็บปวด แต่ทำทุกวิถีทางเพื่อให้ คนอื่นเจ็บปวด	2. ก. ปฏิเสธความรุนแรงอย่างสิ้นเชิง ข. เต็มใจรับความเจ็บปวด แต่จะไม่ทำความ เจ็บปวดแก่ผู้อื่น
	3. ใช้ทุกอย่างเท่าที่มีเพื่อให้ได้ ชัยชนะเร็วที่สุด	3. พยายามยับยั้งและอดทนเพื่อให้ถึงข้อยุติที่ชอบ ธรรมและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย
	4. ใช้การประสาธัมพันธ์เพื่อ บิดเบือนสัจจะหากว่าเป็น ประโยชน์แก่ตน หรือเพื่อ ปกปิดการกระทำที่ผิดพลาด	4. สื่อสารโดยรักษาสัจจะและให้เกิดความกระจ่างชัด เท่าที่จะทำได้ เพื่อสร้างความเห็นใจและเข้าใจที่ ถูกต้องในหมู่ประชาชนและคู่กรณี
	5. ทำให้เกิดความเกลียดและ ความกลัวคู่กรณี	5. แสดงความเคารพและใส่ใจคู่กรณี
	6. อาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ที่เหนือกว่า	6. อาศัยคุณภาพจิตที่เหนือกว่า รวมทั้งความคิดที่ สร้างสรรค์

การแสดงออกประเภทต่างๆ เมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง (พระไพศาล วิสาโล. 2550 : 48)

แนวคิดของสันติวิธี

สันติวิธีเป็นแบบแผนหรือระบบของการกระทำที่เกิดขึ้นจากแนวคิดหรือทัศนคติการมองโลกและชีวิตแบบหนึ่งๆเป็นพื้นฐาน แนวคิดดังกล่าวเรียกอีกอย่างว่า สมมุติฐานของสันติวิธี สันติวิธีของบุคคลหรือกลุ่มต่างๆจะมีพื้นฐานมาจากแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งหรือหลายแนวคิดประกอบกัน ดังต่อไปนี้ (พระไพศาล วิสาโล. 2550 : 51-59)

1) ความขัดแย้งเป็นธรรมชาติของชีวิตและของสังคม เราไม่อาจจะหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธ ทำที่ที่พึงกระทำคือยอมรับว่ามันมีอยู่จริงและแก้ไขจัดการมันอย่างถูกสภาพ สันติวิธีมิได้หมายถึงการหลีกเลี่ยงหรือจามนต่อความขัดแย้ง แต่ในขณะที่เดียวกันมิใช่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้น หากเป็นเพียงทำให้ความขัดแย้งที่แฝงเร้นหรือพยายามปกปิดนั้นปรากฏออกมาตามที่มันเป็น โดยไม่ทำให้มันขยายลุกลาม (ความขัดแย้งที่กล่าวถึงนี้ หมายถึง ความขัดแย้งทางสังคมหรือในทางความสัมพันธ์ต่อกัน)

2) ในความขัดแย้งนั้น ไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกหรือผิดโดยสมบูรณ์ ความขัดแย้งเกิดเพราะมองความเป็นจริงจากคนละด้าน ข้อเท็จจริงที่แต่ละฝ่ายรับรู้จะแตกต่างกัน สันติวิธีเป็นวิธีการที่เปิดช่องให้คู่กรณีสามารถแสดงข้อเท็จจริงของฝ่ายตนออกมาอย่างเต็มที่ เป็นวิธีการต่อสู้เพื่อให้สัจจะปรากฏต่อทุกฝ่ายที่มีส่วนในความขัดแย้ง

3) ความขัดแย้งนั้นจะระงับไปได้ต่อเมื่อทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไข การชี้ให้คู่กรณีเห็นถึงปัญหาที่เป็นสาเหตุของข้อขัดแย้งจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่นำไปสู่การแก้ไขปัญห สันติวิธีเป็นวิธีการที่มุ่งให้เกิดสถานการณ์ซึ่งเป็นผลดีต่อทุกฝ่าย เป็นการชักนำคู่กรณีให้มาสู่จุดซึ่งเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

4) ทุกคนมีความเป็นมนุษย์เหมือนกัน ต่างมีใจใฝ่ในความดีงาม แม้ผู้ใดเชื่อว่าอำมหิตโหดเหี้ยมในส่วนลึกก็ยังมีใจที่โน้มเอียงต่อความรัก ความกรุณา อ่อนไหวต่อความเจ็บปวดครวญรำวของผู้อื่น แต่สาเหตุที่ความเป็นมนุษย์ของเขาไม่ปรากฏต่อภายนอกหรือไม่ส่งผลออกมาเป็นการกระทำอันดีงามเพราะความเป็นมนุษย์ถูกปิดเบือนบดบังด้วยอุดมการณ์ ทฤษฎีที่คับแคบแข็งกร้าว ความหลงใหลในอำนาจความยิ่งใหญ่ สันติวิธีและการยอมทนถูกรกระทำหรือยอมรับความเจ็บปวดโดยไม่ตอบโต้ด้วยความรุนแรง สามารถปลุกเร้าความดีงามที่ซ่อนอยู่ในส่วนลึกของคู่กรณี

5) ศัตรูของมนุษย์ที่ต้องกำจัด มิใช่ตัวบุคคลหรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากคือความเลวร้ายภายใน ได้แก่ ความคิดที่คับแคบ ความใฝ่ในอำนาจและความโลภในทรัพย์สมบัติ ซึ่งได้แสดงออกมาเป็น การกระทำภายนอก สันติวิธีมิได้มีเป้าหมายที่ตัวบุคคล แต่มุ่งหมายไปที่การกระทำอันมิชอบ

6) วิธีการต้องสอดคล้องกับเป้าหมาย สังคมที่สันติ สังคมซึ่งผู้คนมีความรักมีความเอื้อเฟื้อต่อกัน เคารพในชีวิตและความเป็นมนุษย์ของกัน ต้องใช้สันติวิธี ใช้วิธีการซึ่งให้ความเคารพต่อมนุษย์ทุกคน ไม่เว้นแม้แต่ศัตรูหรือคู่กรณี

7) อำนาจมิได้เกิดจากอาวุธ หากขึ้นอยู่กับกรยอมรับหรือการยินยอมเชื่อฟังของผู้อื่น ผู้ใช้สันติวิธีสามารถสร้างการยอมรับในหมู่ประชาชนและพรรคพวกของกลุ่มได้ เขาย่อมมีอำนาจที่จะส่งผลกระทบต่อกฎหมายได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาวุธ

แนวคิดยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในโรงเรียน

แนวคิดยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในโรงเรียน (restorative justice in school) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการลดพฤติกรรมเกรี้ยวของนักเรียนด้วยการปรับพฤติกรรม เปลี่ยนทัศนคติ และเพิ่มพูนความตระหนักรู้ เล็งเห็นถึงผลเสียที่เกิดตามมาจากการกระทำใดๆ รูปแบบวิธีการของยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ได้แก่ การไกล่เกลี่ย การประณอมข้อพิพาท การประชุมกลุ่ม หรือเรียกรวมนๆ ว่า การจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. 2549 : 3)

การจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ในโรงเรียนเป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีทางหนึ่ง มีลักษณะเป็นกระบวนการเชิงป้องกันที่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการจัดการสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มิใช่เน้นที่การจัดการพฤติกรรมของบุคคล ถึงแม้การจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ในโรงเรียนในช่วงแรกๆ จะมีลักษณะเป็นการเน้นที่ “การจัดการพฤติกรรม” เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมฝ่าฝืนระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ฯลฯ ซึ่งมีลักษณะมุ่งเน้นที่ผู้กระทำผิดเป็นสำคัญ จึเป็นอย่างไรที่โรงเรียนจะต้องค่อยๆปรับเปลี่ยนหันเหแนวทางไปสู่การมุ่งเน้น “การจัดการต่อสัมพันธภาพ” ซึ่งมีลักษณะมุ่งเน้นที่ความสัมพันธ์ทางสังคมอันเป็นแก่นสารหลักของวิธีการเชิงสมานฉันท์ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. 2549 : 15-17)

การเจรจาไกล่เกลี่ยในโรงเรียน (School Mediator)

กิจกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในโรงเรียน

- การลดปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียน
- สร้างจิตสำนึกเรื่องยุติธรรม ความสุจริต
- อบรมกรรมการนักเรียนให้รู้วิธีการลดความขัดแย้ง สร้างสัมพันธภาพ

กิจกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในโรงเรียน ตั้งชื่อ งานคุมประพฤติ (ตั้งชื่อลือระบบกระบวนการยุติธรรม)

การไกล่เกลี่ย (mediation)

การไกล่เกลี่ย (mediation) เป็นรูปแบบหนึ่งของการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งบุคคลที่สามที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสานงานจัดให้มีการเจรจาดูเรื่องระหว่างบุคคลคู่กรณีสองฝ่ายที่ขัดแย้งกันขึ้นเป็นกระบวนการที่คู่กรณีสามารถอยู่เหนือความขัดแย้งและแสวงหาทางแก้ไขที่สามารถยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย โดยทั่วไปแล้ว ผู้ไกล่เกลี่ย (mediators) เป็นอาสาสมัครและได้รับความไว้วางใจ ทำหน้าที่ในการค้นหาช่องว่างระหว่างความคาดหวังและความสามารถในการสนองคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ประสาน

ความคิด แสวงหาจุดร่วม ปรับความเข้าใจ เสนอทางเลือกวิธีการต่างๆ โดยเป็นผู้สนับสนุนให้คู่พิพาทตกลงกันได้ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. 2549ก : 51-52)

การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง (mediation) เป็นการที่คู่กรณีพยายามที่จะแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างกัน โดยความช่วยเหลือของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สามที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

บทบาทหน้าที่ของคนกลาง จะมีหน้าที่ช่วยให้คู่กรณีหรือคู่เจรจากาทางออกร่วมกัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั้งสองฝ่ายหรือหลายฝ่าย อันจะนำไปสู่ทางออกของความขัดแย้งระหว่างกัน โดยพยายามไม่ให้กระบวนการเปลี่ยนไปในทางที่จะเอาชนะกันจนเกิดว่าฝ่ายหนึ่งแพ้ ฝ่ายหนึ่งชนะ คนกลางไม่มีอำนาจในการตัดสินใจใดๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น คนกลางจึงมีบทบาท ดังนี้ (วันชัย วัฒนศัพท์. 2549 : 1)

1. ทำหน้าที่สนับสนุนกระบวนการให้ดำเนินไปโดยส่งเสริมการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ของคู่เจรจา

2. มีความรู้สึกร่วมกับคู่เจรจา

3. ทำหน้าที่อย่างเป็นกลาง

4. แสดงให้เห็นแง่มุมทั้งบวกและลบของแต่ละฝ่าย

5. ช่วยให้คู่เจรจาเข้าใจธรรมชาติของข้อพิพาทและเหตุผลที่ซ่อนอยู่

6. ส่งเสริมให้คู่เจรจาพิจารณาทางเลือก

7. ถามวิธีทางเลือกอื่นที่คิดว่าดีที่สุดที่จะทำ หากไม่มาเจรจาหาข้อตกลง

8. ช่วยให้คู่เจรจากาทางออกที่ตอบสนองความต้องการทุกฝ่าย

9. ช่วยคู่เจรจาร่างข้อตกลงที่เป็นไปได้จากทางออกต่างๆ

10. ปกป้องความน่าเชื่อถือของกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ย

คนกลางจะเป็นคนเดียว สองคน หรือมากกว่าก็ได้ แล้วแต่กรณี แต่คนกลางจะต้องเป็นที่ยอมรับของคู่กรณีหรือคู่เจรจา รู้จักและเข้าใจกระบวนการการดำเนินไปของความขัดแย้งและสามารถกำกับกระบวนการให้ดำเนินไปกับทั้งต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

คุณลักษณะของคนกลาง

1. ชำนาญการสื่อสาร ทั้งการพูดและการฟัง การถามเป็น

2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นกลาง เชื้อมั่น

3. มีความยุติธรรมสามารถที่จะเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้โดยง่าย

4. มีจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมและจิตสำนึกในกระบวนการของการเจรจาไกล่เกลี่ย

กระบวนการหลักของการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง ประกอบด้วย ขั้นตอนสองระยะ คือ ระยะหาปัญหาหรือการอภิปรายหาปัญหาและระยะเจรจาแก้ปัญหาหรือการเจรจาไกล่เกลี่ย ดังนี้

ระยะที่ 1 การอภิปรายปัญหา ประกอบด้วย

1) การกล่าวเปิดการเจรจาของคนกลาง

2) การกล่าวถึงปัญหาของคู่เจรจา

3) การประชุมแยกคู่หรือการประชุมแยกกลุ่ม ซึ่งคนกลางจะแยกพบคู่เจรจาที่ละฝ่าย อธิบายถึงประเด็นปัญหาทั้งหมด และความต้องการหรือผลประโยชน์ที่อาจจะเป็นความกลัว ความกังวล ความหวาด ความปรารถนาที่อยู่เบื้องหลังจุดยืนที่มีความสำคัญ เพื่อนำไปสู่ทางออกที่เป็นไปได้

ระยะที่ 2 การเจรจาไกล่เกลี่ย ประกอบด้วย

- 1) การประชุมแยกคู่เป็นส่วนตัวครั้งที่สองเพื่อให้คู่เจรจาแต่ละฝ่ายได้พิจารณาถึงทางเลือก และเริ่มที่จะเจรจาไกล่เกลี่ยคู่จุดที่ร่วมกัน
- 2) การประชุมร่วมหรือการเจรจาร่วม โดยที่ได้คู่เจรจาพูดคุยกันถึงแนวทางของทางออก ที่อาจนำไปสู่ข้อตกลง
- 3) การร่างหรือเขียนข้อตกลงให้ชัดเจน

หลักการไกล่เกลี่ยแบบพุทธ (พระไพศาล วิสาโล. 2541:-2)

พระพุทธศาสนาเห็นว่าเมื่อมีความขัดแย้งต้องหาทางทำให้คืนดี พระพุทธเจ้าตรัสไว้ “เมื่อคนเหล่าอื่นขัดแย้งกันอยู่ ผู้ใดพยายามประสานให้เขาคืนดีกันผู้นั้นถือว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบ เป็นผู้จัดธุระที่ขบอดเยี่ยม” ดังนั้นความขัดแย้งและการแก้ไขความขัดแย้งจึงมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) ประเด็นปัญหาหรือข้อเรียกร้อง
- 2) บุคคลหรือคู่ขัดแย้ง
- 3) กระบวนการหรือปฏิสัมพันธ์ เช่น การตอบโต้ การเผชิญหน้ากัน การใช้ความรุนแรงต่อกัน หรือการเจรจาต่อกัน

จุดในแง่ของพุทธศาสนา ความขัดแย้งแก้ยากเพราะว่าความโลภ โกรธ หลง เห็นได้ว่าอภิสถมมูล ทำให้ความขัดแย้งถูกลาม จึงเน้นให้เห็นความสำคัญกับเรื่องอภิสถมมูล คือ โลภะ โทสะ โมหะ หลักการของพุทธศาสนา คือ ต้องจัดการกับอภิสถมมูลด้วยอภิสถมมูล เช่น เอาชนะความโกรธด้วยความไม่โกรธ

บทบาทสำคัญของผู้ไกล่เกลี่ยในทางพุทธศาสนา คือ การลดอคติในคู่กรณี โดยการกระตุ้นให้คิด การทำให้เกิดเมตตาต่อกัน การตั้งคำถามให้คู่กรณีคิดขึ้นมาเองโดยเป็นคำถามปลายเปิด เช่น คำถามว่าอย่างไร

สังคมไทยขาดการส่งเสริมการพัฒนาทัศนคติและค่านิยมในการใช้แนวทางสันติวิธีในการจัดการความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง ทั้งในครอบครัว โรงเรียนและในสังคม ด้วยเหตุนี้การนำเอาแนวทางการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีสมานฉันท์ มาใช้ในโรงเรียนน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาที่ตรงจุด นำไปสู่การบรรเทาวัฒนธรรมการใช้ความรุนแรง โดยเฉพาะหลักการการแก้ปัญหาที่ใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ตัวนักเรียนที่เป็นคู่กรณี ประชาชนนักเรียนในผดรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งจะมีส่วนในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างตรงจุดและยุติการขยายตัวของปัญหา การสร้างทัศนคติและทักษะในการแก้ปัญหา

ความขัดแย้งในหมู่เยาวชน การสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างประชาคนนักเรียน ครู ผู้ปกครอง
รวมตลอดถึงชุมชน (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. 2549 : 3)

ศูนย์สันติวิธีและธรรมาภิบาล

ศูนย์สันติวิธีและธรรมาภิบาล เป็นหนึ่งในหน่วยงานสำคัญของสถาบันพระปกเกล้า สังกัดขึ้น
ตรงต่อเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2545 เพื่อดำเนินงานด้านวิชาการ อาทิ การ
ศึกษาวิจัย การจัดการศึกษา การจัดประชุม การอบรม-สัมมนา และการเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ทั้งในระดับท้องถิ่น
ระดับภูมิภาค และระดับชาติ สำหรับการทำงานของศูนย์สันติวิธีและธรรมาภิบาลนี้ ได้มีการกิจหลัก
อย่างหนึ่งคือการส่งเสริมให้นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยการใช้สันติวิธีและการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการ สร้างสันติวิธี

โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความ
โกรธและการสร้างสันติวิธี หมายถึง โครงการที่ดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะ
ให้กับนักเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อให้มีพฤติกรรมการป้องกันความรุนแรง และร่วมฝึกให้
นักเรียนเรียนรู้การจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และ
ปรับพฤติกรรมต่อต้านสังคม

โรงเรียนพนมสารคาม (พนมอดุลวิทยา) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีอาจารย์
ร่วมเป็นเครือข่ายยุติธรรมชุมชนของกรมคุมประพฤติ ได้นำไปจัดอบรมเผยแพร่ที่โรงเรียนเพื่อให้
นักเรียนได้มีความรู้ มีประสบการณ์ตรงและใช้ ประสบการณ์เหล่านั้นในการจัดการความขัดแย้งเชิง
สมานฉันท์ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนอย่างได้ผลดี (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. 2549 : 4)

โรงเรียนขอนแก่นวิทยุศึกษา จังหวัดขอนแก่น ได้ใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงบวก
กระบวนการมีส่วนร่วม ผลทำให้ได้ผลดีทั้งต่อบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก (วันชัย
วัฒนศัพท์. 2549 : 4)

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล จัดทำโครงการเยาวชนพลยุติธรรม เพื่อพัฒนารูปแบบและแนวทางปลูกฝังจิตสำนึก
ค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้อง รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในเรื่องความ
เป็นธรรม ความยุติธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน
กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย ณ จังหวัดเชียงใหม่ อุบลราชธานี ภูเก็ตและฉะเชิงเทรา ระหว่างเดือนกันยายน

2548 – มีนาคม 2549 (6 เดือน) ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ รูปแบบแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ในเรื่องของความยุติธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งเยาวชนมีจิตสำนึก ทัศนคติที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความศรัทธาเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม เป็นแกนนำที่สำคัญในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (สุณีย์ ภัลยะจิตร. 2549 : 2-4)

เครื่องมือประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม

มา (Ma. 2008 : 1-6) ได้ศึกษาอิทธิพลของเพื่อนและครูในพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคมของวัยรุ่นชายฮ่องกง จำนวน 56 คน ทำการศึกษาเป็นเวลา 2 ปี (ศึกษาช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2) พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การแบ่งปัน ความร่วมมือ การช่วยเหลือ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ส่วนพฤติกรรมต่อต้านสังคม แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) พฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ขโมย ดื่มสุรา โกงข้อสอบ และมาโรงเรียนสาย 2) ใช้สารเสพติด 3) ก่อความผู้ปกครอง เช่น ทะโกนใส่พ่อหรือแม่ ทำทุกอย่างที่ตรงข้ามกับความปรารถนาของผู้ปกครอง และ 4) ก้าวร้าว เช่น ชกต่อย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า (1) อิทธิพลของครูลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากการวัดช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2 ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวัดที่ช่วงที่ 1 (2) นักเรียนที่ยังคงมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมค่อนข้างมากจากการวัดช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2 พบว่ามีอิทธิพลของเพื่อนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมน้อยในระยะเวลา ระหว่างช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2 (3) อิทธิพลของเพื่อนและพฤติกรรมต่อต้านสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวก (4) พฤติกรรมต่อต้านสังคมในช่วงที่ 1 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอิทธิพลของครูในช่วงที่ 1 และ (5) อิทธิพลของเพื่อนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอิทธิพลของครูในช่วงที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความรุนแรง และมีปัญหาพฤติกรรม ได้แก่ (Seifert. 2006 : 1-4)

1. The Structured Assessment of Violence Risk in Youth (SAVRY) เป็นแบบสอบถาม มี 4 ด้าน ได้แก่ ประวัติ สังคม/บริบท และเรื่องส่วนบุคคล จำนวน 24 ข้อ สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องพัฒนาการของวัยรุ่นและความก้าวร้าวในวัยรุ่น ผู้สร้างแบบสอบถามฉบับนี้ได้เพิ่มปัจจัยเสี่ยงในข้อคำถามด้วย ลักษณะแบบสอบถามชุดนี้ใช้ได้กับเด็ก อายุ 12 – 18 ปี ค่าสหสัมพันธ์กับความรุนแรงในอดีตอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ($r = .32 - .56$) สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 18 – 20 ด้วยอัตราความคลาดเคลื่อน (error rate) ได้ร้อยละ 21 ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดี

2. The Hare Psychopathy Check List: Youth Version (PCL-YV) เป็นแบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ เพื่อใช้ประเมิน Psychopathy traits ในผู้ชายและผู้หญิง อายุระหว่าง 12 – 18 ปี แบบสอบถามฉบับนี้ดัดแปลงมาจาก the Hare Psychopathy Check List – Revised (PCL-R) ค่าสหสัมพันธ์กับความรุนแรงในอดีตอยู่ในระดับน้อยถึงสูง ($r = .10 - .48$) ด้วยอัตราความคลาดเคลื่อน (error rate) ได้ร้อยละ 21 – 37 ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีเยี่ยม

3. The Child and Adolescent Risk Evaluation (CARE) ประเมินปัจจัยเสี่ยงของความรุนแรงและการประเมินผลปัญหาต่างๆหลายด้าน รวมทั้ง พฤติกรรมในอดีต ชุมชน ครอบครัว เพื่อน การทำงานหรือโรงเรียน neurological และสุขภาพจิต แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความรุนแรงเรื้อรัง ปัญหาความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ปัญหาทางจิตและปัญหาพฤติกรรมทางเพศจำนวนคะแนนรวมของแบบสอบถามฉบับนี้มีนัยสำคัญทางสถิติกับประวัติการถูกข่มขู่ทำร้าย ($r = .62, p = .00$) Split half reliability ได้ .85 Test-retest reliability ได้ .75 อัตราความคลาดเคลื่อน (error rate) ได้ร้อยละ 13

ประสิทธิผลของการฝึกอบรมตามโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน

โดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีทั้งในประเทศและต่างประเทศ

พรดี ลิ้มปรัดนากร (2547 : 7-8) ได้ศึกษาโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์อย่างมีระบบ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะชีวิตโดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการเรียนรู้จากประสบการณ์ ได้แก่ กรณีศึกษา การสาธิต สถานการณ์จำลอง การฝึกปฏิบัติ และการบรรยาย ซึ่งการเรียนรู้ ดังกล่าวจะพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในการแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์ และการสื่อสาร อันจะนำไปสู่การป้องกันพฤติกรรมความรุนแรง ในการฝึกทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงได้มีการฝึกการจัดการกับอารมณ์ เพื่อให้มีความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตน และสามารถควบคุมอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ อารมณ์โกรธ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การนับเลขการกำหนดการหายใจเข้าออกเป็นต้น เพื่อให้พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปอย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการป้องกันความรุนแรงในต่างประเทศ

Jackson (2003 : 778) ได้ศึกษาโครงการป้องกันความรุนแรงและกลวิธีที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างได้แก่โรงเรียนใน the Jefferson County Public Schools System โดยมีโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่าครูส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมในโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ครูถึงร้อยละ 62 ไม่ได้สอนนักเรียนให้มีทักษะ pro-social skills

Sanchez-Cesareo (2003 : 6146) ได้ศึกษาผลของโครงการป้องกันความรุนแรงจากการมีนัด (dating) ของวัยรุ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โครงการ ๓ นี้ออกแบบให้มี 4 กิจกรรม ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมกลุ่ม การทำโครงการ และการปรึกษาหารือส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับเกรด 9 จากโรงเรียน 3 แห่ง ของ Multiethnic Midwestern High Schools การประเมินผลโครงการได้ถูกจัดทำ 2 ครั้ง ในการศึกษาช่วงแรกเป็นการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการให้โปรแกรมขั้นน้อยที่สุด ในกลุ่มควบคุม โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลา 2 วันวันละ 2 ชั่วโมง การศึกษาช่วงที่สอง

เป็นการเปรียบเทียบระหว่างประสิทธิภาพของการให้โปรแกรมขั้นน้อยที่สุดและขั้นสมบูรณ์แบบ โดยมีการประชุมกลุ่ม 12 ครั้ง ในกลุ่มทดลอง การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีการ pre-test, post-test และ follow up ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีที่ใช้ในโครงการป้องกันความรุนแรงจากการมีนัด (dating) ของวัยรุ่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องมีกิจกรรมแบบผสมผสานของกิจกรรมที่หลากหลายมากกว่าที่จะมีเพียงการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลา 2 วัน วันละ 2 ชั่วโมง และการประชุมกลุ่ม 12 ครั้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการป้องกันความรุนแรงในประเทศ

พรดี ลิ้มปรัตนากร (2547 : 112) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีทักษะการจัดการกับอารมณ์ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง -

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เขตโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดนครนายก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เขตโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 185 คน โดยคณะผู้วิจัยทำการแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ จำนวน 47 คน กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 46 คน กลุ่มทดลองที่ 3 ได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธและทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 47 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 45 คน ดังภาพประกอบ 1

นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรม			
การจัดการความโกรธ			
	ฝึก	ไม่ฝึก	รวม
นักเรียนที่ได้รับการ ฝึกอบรมทักษะ การสร้างสันติวิธี	ฝึก	กลุ่มทดลองที่ 2 (46 คน)	93
	ไม่ฝึก	กลุ่มควบคุม (45 คน)	92
รวม	94	91	185

ภาพประกอบ 1 แสดงรูปแบบการแบ่งกลุ่มทดลอง

ในการแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มนั้น คณะผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการวัดพฤติกรรมต่อต้านสังคมของนักเรียนทั้งหมด จากนั้นนำคะแนนพฤติกรรม
ต่อต้านสังคมของนักเรียนมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

2. ทำการสุ่มเลือกนักเรียนโดยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic random sampling) เพื่อแบ่ง
นักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ จำนวน 47 คน กลุ่ม
ทดลองที่ 2 ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 46 คน กลุ่มทดลองที่ 3 ได้รับการฝึกอบรม
การจัดการความโกรธและทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 47 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 45 คน

รูปแบบการทดลอง

การวิจัยนี้รูปแบบที่ใช้ในการฝึกอบรมตามโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้
โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการลดความรุนแรง ได้แก่

- การฝึกอบรมกลวิธีการจัดการความโกรธ
- การฝึกอบรมกลวิธีการสร้างสันติวิธี

กลุ่ม 1 50 คน	กลุ่ม 2 50 คน	กลุ่ม 3 50 คน	กลุ่ม 4 50 คน
ฝึก การจัดการ ความโกรธ	ฝึกทักษะการสร้าง สันติวิธี	ฝึก การจัดการ ความโกรธและ ฝึก ทักษะการสร้าง สันติวิธี	C1 (กลุ่มควบคุม)

ภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบการทดลอง

ตามแบบการทดลองดังกล่าวนี้ จะมีกลุ่มทดลอง 3 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มทดลอง (Experimental group) ได้รับการทดลอง โดยการฝึกอบรมกลวิธีการจัดการ
ความโกรธ และการฝึกอบรมกลวิธีการสร้างสันติวิธี

2. กลุ่มควบคุม (Control group) ได้รับกิจกรรมการออกกำลังกายและสันทนาการ

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามก่อนและหลังการทดลอง ใช้รูปแบบการ
ทดลองแบบ Pretest-Posttest control group design

ฝึกอบรม ครั้งละประมาณ 25 คน ในแต่ละฐาน มี 4 ฐาน เป็นจำนวน 2 ครั้ง 1 วัน

กลุ่มที่ 1 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์

ครั้งที่ 1 จำนวน 96 คน

ฝึกการจัดการความโกรธ กลุ่มที่ 1 = 25 คน และกลุ่มที่ 2 = 25 คน รวม 50 คน

ไม่มีการฝึก (กลุ่มควบคุม) กลุ่มที่ 3 = 25 คน และกลุ่มที่ 4 = 21 คน รวม 46 คน

ครั้งที่ 2 จำนวน 96 คน

ฝึกการสร้างสันติวิธี กลุ่มที่ 1 = 25 คน และกลุ่มที่ 3 = 25 คน รวม 50 คน

ไม่มีการฝึก (กลุ่มควบคุม) กลุ่มที่ 2 = 25 คน และกลุ่มที่ 4 = 21 คน รวม 46 คน

กลุ่มที่ 2 โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร”

ครั้งที่ 1 จำนวน 89 คน

ฝึกการจัดการความโกรธ กลุ่มที่ 1 = 22 คน และกลุ่มที่ 2 = 21 คน รวม 43 คน

ไม่มีการฝึก (กลุ่มควบคุม) กลุ่มที่ 3 = 22 คน และกลุ่มที่ 4 = 24 คน รวม 46 คน

ครั้งที่ 2 จำนวน 89 คน

ฝึกการสร้างสันติวิธี กลุ่มที่ 1 = 22 คน และกลุ่มที่ 3 = 22 คน รวม 44 คน

ไม่มีการฝึก (กลุ่มควบคุม) กลุ่มที่ 2 = 21 คน และกลุ่มที่ 4 = 24 คน รวม 45 คน

โปรแกรมการจัดการความโกรธ

(วันที่ 30 มิถุนายน และ 7 กรกฎาคม 2551 เวลา 8.30 – 11.30 น.)

ความโกรธ คือ ความรู้สึกไม่พอใจหรือความรู้สึกที่เป็นฝ่ายตรงกันข้าม เป็นอารมณ์ปกติ
อารมณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นได้กับคนทั่วไป ปัญหาคือต้องรู้จักการควบคุมอารมณ์โกรธให้ได้

ครั้งที่	เรื่องที่จะฝึก	จุดมุ่งหมาย	เทคนิคที่ใช้	ชื่อกิจกรรม
1 (30 นาที)	ปฐมนิเทศ	1.เข้าใจวัตถุประสงค์ กำหนดการ ทำกิจกรรม 2.ละลายพฤติกรรมของนักเรียน และสร้างความคุ้นเคยกับวิทยากร	เกม “ทำตาม คำสั่ง”	ทำตามคำสั่งและ ร้องเพลง
2 (60 นาที)	การฝึก สมาธิและ ทักษะการ ผ่อนคลาย	1.มีความสงบร่มเย็นและเป็นสุข 2.เกิดความสงบและรู้จักมอง ตนเอง 3.เพิ่มความเชื่อในความสามารถ ของนักเรียนในการจัดการกับ ความโกรธที่เกิดขึ้นกับตน	สวดมนต์และ นั่งสมาธิ เกม “ฉันทโกรธ ง่ายหรือไม่”	1.สวดมนต์ 2.นั่งสมาธิ 3.ฉันทโกรธง่าย หรือไม่
3 (60 นาที)	มองชีวิต ด้านบวก และการ สร้างรอยยิ้ม พร้อมเสียง หัวเราะ	1.ฝึกวิธีคิดด้านบวก 2.ช่วยลดความโกรธ 3. ฝึกหัวเราะ 4.สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน	เกม “เอาใจเขามา ใส่ใจเรา” เกม “หัวเราะ คลายเครียด”	1.เอาใจเขามาใส่ ใจเรา 2.หัวเราะคลาย เครียด
4 (30 นาที)	ปัจฉิมนิเทศ	1.ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยน ความรู้สึกที่มีต่อการฝึก 2.นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	เกม “แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน”	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน

โปรแกรมการสร้างสันติวิธี

(วันจันทร์ที่ 30 มิถุนายน และ 7 กรกฎาคม 2551 เวลา 12.30 – 15.30 น.)

ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาที่เกิดขึ้น ครูไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ตัดสินปัญหาทุกครั้ง แต่ให้เพื่อนเป็นผู้ตัดสินพิพาทกันเอง ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยจะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะในการเจรจาไกล่เกลี่ย และมีการสร้างสันติวัฒนธรรมในโรงเรียน (เป้าหมายของสันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา คือการแก้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยให้คู่กรณีมีเวทีพูดคุยและมีกลวิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยปัญหาอย่างสันติวิธีและเป็นวัฒนธรรมที่ติดตัวนักเรียนในการดำรงชีวิตทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา)

ครั้งที่	เรื่องที่จะฝึก	จุดมุ่งหมาย	เทคนิคที่ใช้	ชื่อกิจกรรม
1 (30 นาที)	ปฐมนิเทศ	1.เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ กำหนดการทำกิจกรรม 2.เพื่อละลายพฤติกรรมของนักเรียน และสร้างความคุ้นเคยกับวิทยากร	เกม “ทำตาม คำสั่ง”	ทำตามคำสั่ง และร้องเพลง
2 (60 นาที)	ทักษะการสื่อสาร และการจัดการ ความขัดแย้งด้วย วิธีสมานฉันท์	1.พัฒนาทัศนคติและค่านิยมในการใช้ แนวทางสันติวิธีในการจัดการความ ขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง 2. สร้างภูมิคุ้มกันให้ป้องกันการใช้ ความรุนแรง	เกม “กระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์”	กระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์
3 (60 นาที)	ทักษะการเจรจา ไกล่เกลี่ย	1.เพื่อฝึกการเจรจาไกล่เกลี่ย 2.ช่วยลดความขัดแย้ง	เกม “ความ ขัดแย้งเรา แก้ปัญหา ร่วมกัน”	ความขัดแย้ง เราแก้ปัญหา ร่วมกัน
4 (30 นาที)	ปัจฉิมนิเทศ	1.ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้สึกที่ มีต่อการฝึก 2.นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	เกม “แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน”	แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน

ขั้นตอนในการทดลอง

1. จัดผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้ากลุ่มทดลองกลุ่มต่างๆ โดยวิธีการสุ่ม
2. วัดพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้แก่ พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และ พฤติกรรมต่อต้านสังคม

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยในกลุ่มต่างๆ

	วัดตัวแปร อิสระ (วัดครั้งแรก)	ฝึก การจัดการ ความโกรธ	ฝึกทักษะ การสร้าง สันติวิธี	วัดผลทันที
กลุ่มทดลองที่ 1	/	/	/	/
กลุ่มทดลองที่ 2	/	/	-	/
กลุ่มทดลองที่ 3	/	-	/	/
กลุ่มควบคุมที่ 4	/	-	-	/

แผนดำเนินการทดลอง

1. ทบทวนวรรณกรรม
2. ประชุมคณะผู้วิจัยกำหนดกรอบโครงสร้างโปรแกรมฯ
3. สร้างชุดการฝึกอบรมและคู่มือการฝึกอบรม
4. นำชุดฝึกอบรมและคู่มือการฝึกอบรมและแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบชุดฝึกอบรมและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. ทดสอบเครื่องมือ (Try out) เพื่อทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม
7. Pre-test
8. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามที่โปรแกรมกำหนด
9. Post-test
10. วิเคราะห์ข้อมูล
11. สรุปผลและเขียนรายงานผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือหลายชนิด ทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง ได้แก่ ชุดฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย

1.1 คู่มือวิทยากร เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแนะนำวิทยากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ฝึกอบรม และการเตรียมตัวเป็นวิทยากร

1.2 ชุดกิจกรรมฝึกอบรม เป็นสื่อเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้วิทยากรได้ใช้ฝึกอบรมกลวิธีการจัดการความโกรธและฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธีสำหรับนักเรียนที่เข้ารับการฝึก

1.3 สื่อที่ใช้ประกอบการฝึก ประกอบด้วย แผ่นใส สไลด์ วิดีทัศน์ เทปวิทยุ กรณีศึกษาและใบงาน

2. เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม จำนวน 33 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม จำนวน 12 ข้อ (ข้อที่ 1 - 12) พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดี จำนวน 9 ข้อ (ข้อที่ 13 - 21) พฤติกรรมทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี จำนวน 12 ข้อ (ข้อที่ 22 - 33) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับคือ เป็นประจำ บ่อยมาก บ่อย นานๆ และไม่เคย มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	คะแนน
เป็นประจำ	5
บ่อยมาก	4
บ่อย	3
นานๆ	2
ไม่เคย	1

การแปลความหมายคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย		ระดับพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม
3.67 – 5.00	หมายถึง	มาก
2.34 – 3.66	หมายถึง	ปานกลาง
1.00 – 2.33	หมายถึง	น้อย

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม จำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง จำนวน 23 ข้อ (ข้อที่ 1 – 19, 37 - 40) และพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบ และก่อวินในชั้นเรียน จำนวน 17 ข้อ (ข้อที่ 20 – 36) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับคือ เป็นประจำ บ่อยมาก บ่อย นานๆ และไม่เคย มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	คะแนน
เป็นประจำ	5
บ่อยมาก	4
บ่อย	3
นานๆ	2
ไม่เคย	1

การแปลความหมายคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้		
ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรมต่อต้านสังคม	
3.67 – 5.00	หมายถึง	มาก
2.34 – 3.66	หมายถึง	ปานกลาง
1.00 – 2.33	หมายถึง	น้อย

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และแบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน โรงเรียนมัธยมวัดค่าน้ำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ในวันจันทร์ที่ 23 มิถุนายน 2551

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

การพัฒนาชุดฝึกอบรม มีการจัดการความโกรธ และฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี กิจกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รวมจำนวน 4 กิจกรรม คณะผู้วิจัยจัดกิจกรรม ใช้เวลากิจกรรมละ 60 นาที รวมทั้งหมด 240 นาที ในเวลา 1 วัน

แผนการจัดกิจกรรมฝึกการจัดการความโกรธ มี 2 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 การฝึกสมาธิและทักษะการผ่อนคลาย

กิจกรรมที่ 2 มองชีวิตด้านบวกและการสร้างรอยยิ้มพร้อมเสียงหัวเราะ

แผนการจัดกิจกรรมฝึกทักษะการสร้างสันติวิธี มี 2 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 ทักษะการสื่อสารและการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีสมานฉันท์

กิจกรรมที่ 2 ทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และแบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จากนั้นนำมาหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และแบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับที่ไม่รวมคะแนนข้อนั้น (Corrected item to total correlation) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และแบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่า แบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม มีค่าความเชื่อมั่น 0.94 และแบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีค่าความเชื่อมั่น 0.92

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลองใช้ต้นแบบ โดยการตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยจำแนกเป็น

2.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-6

2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และพฤติกรรมต่อต้านสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7-8

ระยะเวลาทำการวิจัย

ในการศึกษานี้จะใช้เวลาในศึกษาทั้งสิ้น 1 ปี ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2550 ถึง เดือนกรกฎาคม 2551 โดย

Pretest

วันพุธที่ 25 มิถุนายน 2551 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์

วันพฤหัสบดีที่ 3 กรกฎาคม 2551 โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร”

ทดลอง

วันจันทร์ที่ 30 มิถุนายน 2551 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ (กลุ่มทดลองขาด 2 คน)

วันจันทร์ที่ 7 กรกฎาคม 2551 โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” (กลุ่มทดลองขาด 5 คน)

Posttest

วันจันทร์ที่ 7 กรกฎาคม 2551 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์

วันจันทร์ที่ 14 กรกฎาคม 2551 โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร”

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้กำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

Mean แทน ค่าเฉลี่ย

S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t-distribution)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)

p แทน ความน่าจะเป็น (Probability)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-6

ตอนที่ 3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และพฤติกรรมต่อต้านสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7-8

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและผลการเรียนเฉลี่ย

	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2		กลุ่มทดลอง 3		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ								
ชาย	22	55.30	27	58.70	27	57.40	27	60.00
หญิง	21	44.70	19	41.30	20	42.60	18	40.00
รวม	47	100	46	100	47	100	45	100
2. ผลการเรียนเฉลี่ย								
< 2.00	1	2.20	1	2.20	0	0	0	0
2.00-2.49	12	26.70	10	22.30	6	14.30	8	20.50
2.50-2.99	7	15.60	12	26.70	12	28.60	9	23.10
3.00-3.49	14	31.10	11	24.40	15	35.70	15	38.50
3.50-4.00	11	24.40	11	24.40	9	21.40	7	17.90
รวม	45	100	45	100	42	100	39	100

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลอง 1 2 3 และกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.30, 58.70, 57.40 และ 60.00 ตามลำดับ สำหรับผลการเรียนเฉลี่ยนั้น นักเรียนในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 31.10 นักเรียนในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.50-2.99 คิดเป็นร้อยละ 26.70 นักเรียนในกลุ่มทดลอง 3 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 35.70 นักเรียนในกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 38.50

จากผลการวิเคราะห์ที่ได้แสดงว่านักเรียนในแต่ละกลุ่มมีลักษณะทั่วไปใกล้เคียงกัน

ตอนที่ 2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและ
พฤติกรรมต่อต้านสังคม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การ
ทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-6

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมของนักเรียน ก่อนและหลังการ
ทดลอง

การฝึก	การทดสอบ	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	t	p
กลุ่มทดลอง 1	ก่อนการทดลอง	47	3.27	0.69	ปานกลาง	2.97*	.005
	หลังการทดลอง	47	3.47	0.67	ปานกลาง		
กลุ่มทดลอง 2	ก่อนการทดลอง	46	3.28	0.54	ปานกลาง	1.55	.127
	หลังการทดลอง	46	3.36	0.51	ปานกลาง		
กลุ่มทดลอง 3	ก่อนการทดลอง	47	3.42	0.64	ปานกลาง	1.50	.140
	หลังการทดลอง	47	3.54	0.57	ปานกลาง		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	45	3.39	0.67	ปานกลาง	2.57*	.013
	หลังการทดลอง	45	3.59	0.73	ปานกลาง		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมของนักเรียนก่อนและหลังการ
ทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test)พบว่า

ภายหลังจากการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่ม
มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ภายหลังจากการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่
แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ภายหลังจากการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติ
วิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

นอกจากนี้ยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม
เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมใน 3 ด้าน ได้แก่

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง

การฝึก	การทดสอบ	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	t	p
กลุ่มทดลอง 1	ก่อนการทดลอง	47	3.30	0.76	ปานกลาง	3.25 *	.002
	หลังการทดลอง	47	3.57	0.68	ปานกลาง		
กลุ่มทดลอง 2	ก่อนการทดลอง	46	3.35	0.57	ปานกลาง	0.84	.401
	หลังการทดลอง	46	3.42	0.53	ปานกลาง		
กลุ่มทดลอง 3	ก่อนการทดลอง	47	3.49	0.67	ปานกลาง	1.24	.221
	หลังการทดลอง	47	3.58	0.63	ปานกลาง		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	45	3.47	0.69	ปานกลาง	2.20 *	.032
	หลังการทดลอง	45	3.64	0.75	ปานกลาง		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามของนักเรียนก่อน
และหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) พบว่า

ภายหลังจากการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและ
มีจิตใจดีงามเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภายหลังจากการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่น
และมีจิตใจดีงามไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ภายหลังจากการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติ
วิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่น
และมีจิตใจดีงามเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน ก่อน
และหลังการทดลอง

การฝึก	การทดสอบ	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	t	p
กลุ่มทดลอง 1	ก่อนการทดลอง	47	3.44	0.72	ปานกลาง	1.59	.118
	หลังการทดลอง	47	3.57	0.71	ปานกลาง		
กลุ่มทดลอง 2	ก่อนการทดลอง	46	3.40	0.62	ปานกลาง	1.78	.081
	หลังการทดลอง	46	3.52	0.58	ปานกลาง		
กลุ่มทดลอง 3	ก่อนการทดลอง	47	3.58	0.69	ปานกลาง	1.06	.294
	หลังการทดลอง	47	3.69	0.64	มาก		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	45	3.57	0.71	ปานกลาง	1.32	.191
	หลังการทดลอง	45	3.68	0.75	มาก		

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนก่อน
และหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) พบว่า

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกเป็น
แบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกเป็น
แบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติ
วิธี นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีนักเรียนมีพฤติกรรม
แสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีของ
นักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง

การฝึก	การทดสอบ	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	t	p
กลุ่มทดลอง 1	ก่อนการทดลอง	47	3.10	0.74	ปานกลาง	2.61 *	.012
	หลังการทดลอง	47	3.29	0.78	ปานกลาง		
กลุ่มทดลอง 2	ก่อนการทดลอง	46	3.10	0.62	ปานกลาง	1.24	.218
	หลังการทดลอง	46	3.19	0.54	ปานกลาง		
กลุ่มทดลอง 3	ก่อนการทดลอง	47	3.23	0.71	ปานกลาง	1.51	.137
	หลังการทดลอง	47	3.39	0.60	ปานกลาง		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	45	3.18	0.73	ปานกลาง	3.07 *	.004
	หลังการทดลอง	45	3.47	0.81	ปานกลาง		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีของนักเรียน
ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) พบว่า

ภายหลังจากการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีทักษะการจัดการความโกรธและ
การสร้างสันติวิธีเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภายหลังจากการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีทักษะการจัดการความโกรธ
และการสร้างสันติวิธีไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ภายหลังจากการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติ
วิธี นักเรียนมีทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีทักษะการจัดการความโกรธ
และการสร้างสันติวิธีเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมต่อต้านสังคมของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง

การฝึก	การทดสอบ	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	t	p
กลุ่มทดลอง 1	ก่อนการทดลอง	47	1.59	0.39	น้อย	1.01	.314
	หลังการทดลอง	47	1.56	0.41	น้อย		
กลุ่มทดลอง 2	ก่อนการทดลอง	46	1.56	0.38	น้อย	1.45	.152
	หลังการทดลอง	46	1.50	0.40	น้อย		
กลุ่มทดลอง 3	ก่อนการทดลอง	47	1.57	0.37	น้อย	1.45	.153
	หลังการทดลอง	47	1.62	0.42	น้อย		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	45	1.56	0.36	น้อย	0.85	.397
	หลังการทดลอง	45	1.52	0.35	น้อย		

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมต่อต้านสังคมของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) พบว่า

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่
แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่
แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติ
วิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่
แตกต่างจากก่อนทดลอง

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมต่อต้านสังคมใน 2 ด้าน ได้แก่

ตารางที่ 6.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงของนักเรียน ก่อนและหลัง การทดลอง

การฝึก	การทดสอบ	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	t	p
กลุ่มทดลอง 1	ก่อนการทดลอง	47	1.60	0.38	น้อย	0.50	.620
	หลังการทดลอง	47	1.62	0.48	น้อย		
กลุ่มทดลอง 2	ก่อนการทดลอง	46	1.55	0.38	น้อย	0.86	.391
	หลังการทดลอง	46	1.51	0.40	น้อย		
กลุ่มทดลอง 3	ก่อนการทดลอง	47	1.62	0.43	น้อย	1.06	.292
	หลังการทดลอง	47	1.68	0.45	น้อย		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	45	1.61	0.43	น้อย	1.25	.217
	หลังการทดลอง	45	1.54	0.35	น้อย		

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) พบว่า

ภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ภายหลังจากการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ภายหลังจากการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

นอกจากนี้ยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง

ตารางที่ 6.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อนกวนชั้นเรียนของนักเรียน
ก่อนและหลังการทดลอง

การฝึก	การทดสอบ	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	t	p
กลุ่มทดลอง 1	ก่อนการทดลอง	47	1.58	0.45	น้อย	2.76 *	.008
	หลังการทดลอง	47	1.48	0.36	น้อย		
กลุ่มทดลอง 2	ก่อนการทดลอง	46	1.57	0.40	น้อย	1.94	.058
	หลังการทดลอง	46	1.49	0.42	น้อย		
กลุ่มทดลอง 3	ก่อนการทดลอง	47	1.49	0.34	น้อย	1.60	.115
	หลังการทดลอง	47	1.55	0.43	น้อย		
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	45	1.50	0.33	น้อย	0.05	.956
	หลังการทดลอง	45	1.50	0.38	น้อย		

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อนกวนชั้นเรียนของนักเรียน
ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) พบว่า

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและ
ก่อนกวนชั้นเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบ
และก่อนกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติ
วิธี นักเรียนมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อนกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบ
และก่อนกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง

ตอนที่ 3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และพฤติกรรมต่อต้าน
สังคม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์
ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7-8

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม ระหว่างกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	การฝึก	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	F	p
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	3.27	0.69	ปานกลาง	0.72	.539
	กลุ่มทดลอง 2	46	3.28	9.54	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 3	47	3.42	0.64	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 4	45	3.39	0.67	ปานกลาง		
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	3.47	0.67	ปานกลาง	1.11	.343
	กลุ่มทดลอง 2	46	3.36	0.51	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 3	47	3.54	0.57	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 4	45	3.59	0.73	ปานกลาง		

จากทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) พบว่าก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม ใน 3 ด้านระหว่างกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 8.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจงาม
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	การฝึก	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	F	p
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	3.30	0.76	ปานกลาง	0.86	.461
	กลุ่มทดลอง 2	46	3.35	0.57	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 3	47	3.49	0.67	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 4	45	3.47	0.69	ปานกลาง		
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	3.57	0.68	ปานกลาง	0.97	.408
	กลุ่มทดลอง 2	46	3.42	0.53	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 3	47	3.58	0.63	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 4	45	3.64	0.75	ปานกลาง		

จากทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) พบว่าก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดี
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	การฝึก	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	F	p
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	3.44	0.72	ปานกลาง	0.79	.499
	กลุ่มทดลอง 2	46	3.40	0.62	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 3	47	3.58	0.69	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 4	45	3.57	0.71	ปานกลาง		
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	3.57	0.71	ปานกลาง	0.65	.583
	กลุ่มทดลอง 2	46	3.52	0.58	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 3	47	3.69	0.64	มาก		
	กลุ่มทดลอง 4	45	3.68	0.75	มาก		

จากทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดี โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) พบว่าก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะการจัดการความโกรธและสร้างสันติวิธี
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	การฝึก	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	F	p
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	3.10	0.74	ปานกลาง	0.38	.767
	กลุ่มทดลอง 2	46	3.10	0.62	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 3	47	3.23	0.71	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 4	45	3.18	0.73	ปานกลาง		
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	3.29	0.78	ปานกลาง	1.40	.244
	กลุ่มทดลอง 2	46	3.19	0.54	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 3	47	3.39	0.60	ปานกลาง		
	กลุ่มทดลอง 4	45	3.47	0.81	ปานกลาง		

จากทดสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะการจัดการความโกรธ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) พบว่าก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีทักษะการจัดการความโกรธไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีทักษะการจัดการความโกรธไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	การฝึก	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	F	p
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	1.59	0.39	น้อย	0.07	.972
	กลุ่มทดลอง 2	46	1.56	0.38	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 3	47	1.57	0.37	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 4	45	1.56	0.36	น้อย		
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	1.56	0.41	น้อย	0.85	.468
	กลุ่มทดลอง 2	46	1.50	0.40	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 3	47	1.62	0.42	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 4	45	1.52	0.35	น้อย		

จากทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) พบว่าก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมใน 2 ด้าน ระหว่างกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 10.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง ระหว่างกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	การฝึก	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	F	p
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	1.60	0.38	น้อย	0.29	.827
	กลุ่มทดลอง 2	46	1.55	0.38	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 3	47	1.62	0.43	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 4	45	1.61	0.43	น้อย		
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	1.62	0.48	น้อย	1.46	.226
	กลุ่มทดลอง 2	46	1.51	0.40	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 3	47	1.68	0.45	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 4	45	1.54	0.35	น้อย		

จากทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง โดยใช้การวิเคราะห์
ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) พบว่าก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมี
พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธี
ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 10.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อวุ่นชั้นเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	การฝึก	n	ค่าเฉลี่ย	S	ระดับพฤติกรรม	F	p
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	1.58	0.45	น้อย	0.64	.589
	กลุ่มทดลอง 2	46	1.57	0.40	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 3	47	1.49	0.34	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 4	45	1.50	0.33	น้อย		
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง 1	47	1.48	0.36	น้อย	0.29	.831
	กลุ่มทดลอง 2	46	1.49	0.42	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 3	47	1.55	0.43	น้อย		
	กลุ่มทดลอง 4	45	1.50	0.38	น้อย		

จากทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อวุ่นชั้นเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) พบว่าก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อวุ่นชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อวุ่นชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างต้นแบบโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี
2. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. เพื่อขยายผลและประชาสัมพันธ์โครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีกับนักเรียนทั่วประเทศ

สมมติฐาน

1. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น
2. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น
3. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น
4. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมลดน้อยลง
5. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมลดน้อยลง
6. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมลดน้อยลง
7. ภายหลังจากได้รับการฝึกด้วยวิธีที่ต่างกัน นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมแตกต่างกัน
8. ภายหลังจากได้รับการฝึกด้วยวิธีที่ต่างกัน นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เขตโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 185 คน โดยคณะผู้วิจัยทำการแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ จำนวน 47 คน กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 46 คน กลุ่มทดลองที่ 3 ได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธและทักษะการสร้างสันติวิธี จำนวน 47 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 45 คน ในการแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือหลายชนิด ทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง ได้แก่ ชุดฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 คู่มือวิทยากร เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแนะนำวิทยากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ฝึกอบรม และการเตรียมตัวเป็นวิทยากร
 - 1.2 ชุดกิจกรรมฝึกอบรม เป็นสื่อเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้วิทยากรได้ใช้ฝึกอบรมกลวิธีจัดการความโกรธและฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธีสำหรับนักเรียนที่เข้ารับการฝึก
 - 1.3 สื่อที่ใช้ประกอบการฝึก ประกอบด้วย แผ่นใส สไลด์ วีดิทัศน์ เทปวิทยุกรณีศึกษาและใบงาน
2. เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่
 - 2.1 แบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม จำนวน 33 ข้อ
 - ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียน ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ยเมื่อปีที่แล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
 - ตอนที่ 2 เป็นประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม เป็นข้อความเชิงบวกทุกข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.94
 - 2.2 แบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.92

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และแบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จากนั้นนำมาหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และแบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับที่ไม่รวมคะแนนข้อนั้น (Corrected item to total correlation) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และแบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบประเมินพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม มีค่าความเชื่อมั่น 0.94 และแบบประเมินพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีค่าความเชื่อมั่น 0.92

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลองใช้ต้นแบบ โดยการตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยจำแนกเป็น

2.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-6

2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม และพฤติกรรมต่อต้านสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7-8

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาข้อมูลทางชีวสังคมของนักเรียน พบว่า

ในกลุ่มทดลอง 1 2 และ 3 มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.30, 58.70, และ 57.40 ตามลำดับ ผลการเรียนรู้เฉลี่ยเมื่อปีที่แล้ว นักเรียนในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 31.10 นักเรียนในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.50-2.99 คิดเป็นร้อยละ 26.70 นักเรียนในกลุ่มทดลอง 3 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 35.70 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

สำหรับในกลุ่มควบคุมมีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 60.00 ผลการเรียนรู้เฉลี่ยเมื่อปีที่แล้ว นักเรียนในกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 38.50 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

จากผลการวิเคราะห์ที่ได้แสดงว่านักเรียนในแต่ละกลุ่มมีลักษณะทั่วไปใกล้เคียงกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง สรุปได้ดังนี้

1. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

2. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

3. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังจากการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี ไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

สำหรับนักเรียนในกลุ่มควบคุมนั้นพบว่าภายหลังการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีนักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง

3. ภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียน พบว่า ภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

4. ภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียน พบว่า ภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียนไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

5. ภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียน พบว่า ภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง

6. ก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความ

โกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่าก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีไม่แตกต่างกัน ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีไม่แตกต่างกัน

7. ก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียน พบว่า ก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อภายหลังการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

การที่นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้นภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ เนื่องมาจากผลของการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การสวดมนต์และนั่งสมาธิ พร้อมแจกหนังสือสวดมนต์ เกม “ฉันโกรธง่ายหรือไม่” โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความโกรธของตนเองว่ามีมากในระดับไหน หลังจากนั้นวิทยากรได้เรียกชื่อนักเรียนที่มีคะแนนความโกรธอยู่ในระดับสูงสุดของห้องมาจำนวน 10 คน แล้วซักถามชวนคุยถึงสาเหตุของการเกิดความโกรธและการจัดการความโกรธของนักเรียนแต่ละคน เกม “เอาใจเขามาใส่ใจเรา” นี้สนุกเพราะได้ให้นักเรียน

แบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน เพื่อแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (ได้จากการจับฉลาก สถานการณ์จำลองที่วิทยากรนำมา) หลังจากนั้นให้ตัวแทนของกลุ่มออกมารายงาน ส่วนเกม “หัวเราะ คลายเครียด” เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีความสุขและความสนุกสนานมากที่สุด

อย่างไรก็ตามเมื่อผลของการพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็น รายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดี และทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกเป็น แบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างจากก่อนฝึกนั้น อาจเป็นผลมาจากการวัดพฤติกรรมแสดงออกเป็นแบบอย่าง ที่ดีทำได้ยากลำบากเพื่อต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนี้ในแนวทางที่ดีขึ้นในระยะเวลาอันสั้น

2. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม ไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรม ทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรม เอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความ โกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมี พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการ จัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี ไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ผลการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี ไม่ได้ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่ม มากขึ้น เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรม เอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความ โกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่า ไม่ได้ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เกม “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์” มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร พัฒนาทัศนคติและค่านิยมในการใช้แนวทางสันติวิธีในการจัดการความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง และสร้างภูมิคุ้มกันให้ป้องกันการใช้ความรุนแรง ส่วนเกม “ความขัดแย้งเราแก้ปัญหาร่วมกัน” มี จุดมุ่งหมายเพื่อฝึกการเจรจาไกล่เกลี่ย ช่วยลดความขัดแย้ง เข้าใจถึงการใช้คำพูดและวิธีการในการ ประนีประนอมและไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันนั้น อาจเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาในการทำทำความเข้าใจ และฝึกทักษะ สำหรับเวลาที่ใช้ไปในการจัดกิจกรรม เกม “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์” และเกม “ความขัดแย้งเราแก้ปัญหาร่วมกัน” ใช้เวลากิจกรรมละ 60 นาที

เมื่อวิเคราะห์ถึงกิจกรรมที่นักเรียนต้องฝึกทักษะอันประกอบไปด้วย 1) กิจกรรม กระบวนการ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ โดยวิทยากรบรรยายถึงปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนและให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในโรงเรียนด้วยการระดมสมอง แล้วแบ่งเป็น 10 กลุ่ม

เพื่อทำกิจกรรมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ หลังจากนั้นมีการนำเสนอผลสรุปการสานเสวนาถึงวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียนด้วยวิธีต่างๆ วิทยากรสรุปโดยชี้ให้เห็นทัศนคติและค่านิยมในการใช้แนวทางสันติวิธีในการจัดการความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง และ 2) กิจกรรม ความขัดแย้งเราแก้ปัญหาร่วมกัน วิทยากรยกตัวอย่างปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและเทคนิคการเจรจาไกล่เกลี่ย โดยให้ครูชี้ทีละกรณีเรื่อง การเจรจาไกล่เกลี่ย แล้วแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม และฝึกทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ย หลังจากนั้นให้ทุกกลุ่มออกมาแสดงผลงานทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ย วิทยากรมอบรางวัลผู้แทนกลุ่มที่สามารถใช้ทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ยได้สมเหตุสมผลมากที่สุด

จากกิจกรรมที่ได้อธิบายดังกล่าวนี้ พิจารณาแล้วประเมินว่า นักเรียนมีความเข้าใจน้อยเกี่ยวกับกิจกรรมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ โดยใช้การสานเสวนาถึงวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียนด้วยวิธีต่างๆ อีกประเด็นหนึ่งเป็นเรื่องของระยะเวลาฝึกกิจกรรมนี้นี้น้อยไป ใช้เวลาฝึกเพียง 30 นาที นั้นไม่ได้ผล

3. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี ไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

สำหรับนักเรียนในกลุ่มควบคุมนั้นพบว่าภายหลังการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจดีงามและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีนักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง

จากการทดลองแล้วพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธีมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมโดยรวมและแยกรายด้านไม่แตกต่างจากก่อนฝึกนั้น สาเหตุใหญ่เนื่องมาจากการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธีต้องใช้เวลาานกว่านี้ ส่วน

นักเรียนกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมโดยรวมเพิ่มมากขึ้น และเมื่อแยกรายด้านพบว่า พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจงามและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี เพิ่มขึ้นด้วยนั้น ต้องเกิดจากผลของการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายและนันทนาการ เพราะนักเรียนกลุ่ม ควบคุมใช้เวลาตลอดทั้งวันเพื่อทำกิจกรรมเหล่านี้ หรือสามารถอธิบายอีกนัยหนึ่งก็คือ กิจกรรมการออก กกำลังกายและนันทนาการสามารถทำให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม

4. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่ แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ที่กล่าวว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการ จัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมลดน้อยลง

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อ ความรุนแรง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียน พบว่า ภายหลังจากได้รับการ ฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบ และก่อกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ถึงแม้นักเรียนได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธแล้วแต่นักเรียนยังมีพฤติกรรมต่อต้าน สังคมโดยรวมและแยกรายด้านไม่แตกต่างจากก่อนฝึกนั้น เพราะนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่ไม่มี ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของ นักเรียน

5. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ที่กล่าวว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรม ทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมลดน้อยลง

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อ ความรุนแรง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียน พบว่า ภายหลังจากได้รับการ ฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืน กฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียนไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

ความคิดเห็นเหมือนกับการอภิปรายในข้อ 4 กล่าวคือ ถึงแม้นักเรียนได้รับการฝึกอบรมทักษะ การสร้างสันติวิธีแล้วแต่นักเรียนยังมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมโดยรวมและแยกรายด้านไม่แตกต่างจาก ก่อนฝึกนั้น เพราะนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียน

6. ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนฝึก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 ที่กล่าวว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมลดลง

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียน พบว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างจากก่อนฝึก

นอกจากนั้นยังพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง

ความคิดเห็นเหมือนกับการอภิปรายในข้อ 4 และ ข้อ 5 กล่าวคือ ถึงแม้ว่านักเรียนได้รับการฝึกอบรมการจัดการความโกรธร่วมกับการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธีแล้วแต่นักเรียนยังมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมโดยรวมและแยกรายด้านไม่แตกต่างจากก่อนฝึกนั้น เพราะนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อกวนชั้นเรียนของนักเรียน

7. ก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างกัน ภายหลังจากทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 ที่กล่าวว่า ภายหลังจากได้รับการฝึกด้วยวิธีที่ต่างกัน นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธี พบว่าก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีไม่แตกต่างกัน ภายหลังจากทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่ต่างกันมีพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีจิตใจงาม พฤติกรรมการแสดงออกเป็นแบบอย่างที่ดีและทักษะการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีไม่แตกต่างกัน

จากการทดลองแล้วพบว่า การเลือกกิจกรรมฝึกอบรมการจัดการความโกรธหรือการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธีเพียงอย่างเดียวนั้น ไม่สามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มได้

8. ก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างกัน ภายหลังการทดลอง พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ที่กล่าวว่า ภายหลังการได้รับการฝึกด้วยวิธีที่ต่างกัน นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมต่อต้านสังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อวุ่นขึ้นเรียน พบว่า ก่อนการฝึกนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อวุ่นขึ้นเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อภายหลังการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบและก่อวุ่นขึ้นเรียนไม่แตกต่างกัน

จากการทดลองแล้วพบว่า การเลือกกิจกรรมฝึกอบรมการจัดการความโกรธหรือการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธีเพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมเพิ่มได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1. ผลของการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนในการพัฒนาทักษะการจัดการความโกรธ เพื่อป้องกันพฤติกรรมความรุนแรง
2. การจัดกิจกรรมการออกกำลังกายและนันทนาการมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น ทางโรงเรียนควรได้ส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมออกกำลังกายและนันทนาการให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะสามารถเพิ่มศักยภาพของนักเรียนด้านบวกเป็นภูมิคุ้มกันต่อการมีพฤติกรรมความรุนแรง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาพฤติกรรมความรุนแรง
2. ลักษณะการจัดกิจกรรมควรปรับปรุงในประเด็นของการเรียนรู้ ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมครูให้มีความรู้และความชำนาญในการฝึกอบรมการจัดการความโกรธและการฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี แล้วให้ครูไปจัดกิจกรรมดังกล่าวกับนักเรียนในโรงเรียน โดยใช้เวลาครั้งละไม่เกิน 40 – 60 นาที ต่อครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นระยะเวลาหนึ่งภาคการศึกษา
3. ควรปรับปรุงการฝึกอบรมโดยการจัดกิจกรรมทักษะการสร้างสันติวิธีเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติมากขึ้น
4. ควรเพิ่มกิจกรรมออกกำลังกายและนันทนาการมาเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของกลุ่มทดลอง

ด้วย เช่น มีการฝึกอบรมการจัดการความโกรธ การฝึกอบรมทักษะการสร้างสันติวิธี และการฝึกอบรมการ
ออกกำลังกายและนันทนาการ ส่วนในกลุ่มควบคุมควรเป็นแบบ waited control group design คือ ทาง
โรงเรียนจะจัดกิจกรรมทั้ง 3 การฝึกอบรมให้กับนักเรียนกลุ่มควบคุมภายหลังเสร็จสิ้นการทดลองครั้งนี้
แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้จะได้ไม่เสียโอกาสที่จะได้รับกิจกรรมเหมือนกลุ่มเพื่อน

5. เครื่องมือที่ใช้วัดในการวิจัย คือ พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคมนั้น
ควรมีการวัดโดยทั้งช่วงระยะเวลาภายหลังการทดลองให้นานประมาณ 1 – 2 เดือน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2549). “การแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีสมานฉันท์ : จาก “กระบวนการ
ยุติธรรม” สู่ “โรงเรียน,” เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ การลดความขัดแย้งและ
ความรุนแรงในโรงเรียนด้วย “วิธีสมานฉันท์” : มาตรการใหม่แทน “ไม้เรียว” ของคุณครู.
วันที่ 11 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ ฯ จัดโดยคณะผู้เข้ารับการอบรม
หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ 10.
- ข่าวสด. (2549, 28 มิถุนายน). “โพล์อีก 2 จังหวัด คลิป นร.ตบกัน,” หน้า 1,19.
- จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย. (2549ก). “ว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์,” เอกสารประกอบการ
เสวนาทางวิชาการ การลดความขัดแย้งและความรุนแรงในโรงเรียนด้วย “วิธีสมานฉันท์”
: มาตรการใหม่แทน “ไม้เรียว” ของคุณครู. วันที่ 11 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมสยามซิตี้
กรุงเทพฯ ฯ จัดโดยคณะผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง
(บ.ย.ส.) รุ่นที่ 10.
- จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย. (2549ข). “การจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ในโรงเรียน : กรอบแนวคิด
ความสำคัญ และความท้าทาย,” เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ การลดความ
ขัดแย้งและความรุนแรงในโรงเรียนด้วย “วิธีสมานฉันท์” : มาตรการใหม่แทน “ไม้เรียว”
ของคุณครู. วันที่ 11 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ ฯ จัดโดยคณะผู้เข้ารับ
การอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ 10.
- ไทยรัฐ. (2549, 28 มิถุนายน). “นร.หญิงพันธุ์ คลิปตบโพล์อีก พบที่ จ.ชัยนาท คลิป ปวช. พัทธา สั่ง
ลงโทษรุ่นพี่,” หน้า 1,19.
- ปณิธิ ปรัชญาภรณ์. (2547). รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับการบริหารความโกรธของวัยรุ่นใน
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ ศตรีวิทยา 2. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระไพศาล วิสาโล. (2541). “การไถ่เกลียดแบบพุทธ,” เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุม
ปฏิบัติการเรื่อง “รัฐธรรมนูญกับการระงับความขัดแย้งในสังคมไทย.” วันที่ 25 กันยายน
2541 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล จัดโดยสภาความมั่นคงแห่งชาติและสถาบันสันติ
ศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (2550). สร้างสันติภาพด้วยมือเรา : คู่มือสันติวิธีสำหรับนักปฏิบัติการไร้ความ
รุนแรง. นครปฐม : ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี (ศพส.) มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรดี ลิ้มปรัดนากร. (2547). ผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดคูสิดาราม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มดิชน. (2549, 28 มิถุนายน). “อัยการ-ตำรวจ สอบนักเรียนพาณิชย์ดบรุ่นน้อง ‘อ้อย-ปลัดศร.’ เน้นแก้ปัญหาระยะยาว,” หน้า 1.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2549). “ทำไมจึงต้องสร้าง สันติวัฒนธรรมในโรงเรียน สันติวัฒนธรรมคืออะไร และอย่างไร,” เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ การลดความขัดแย้งและความรุนแรงในโรงเรียนด้วย “วิธีสมานฉันท์”: มาตรการใหม่แทน “ไม้เรียว” ของคุณครู. วันที่ 11 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ ฯ จัดโดยคณะผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ 10.

----- (2550). “กระบวนการหลักของการเจรจา,” เอกสารของสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า.

ศิริรัตน์ โชติกมลดิษฐ์. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะครอบครัว การปฏิบัติตามบทบาทที่ศาสนากำหนด การรับรู้ การปฏิบัติในการป้องกันความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรีและความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรี : กรณีศึกษาในสตรีวัยเจริญพันธุ์ที่สมรสแล้วที่นับถือศาสนาพุทธกับศาสนาอิสลามในจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุณีย์ กัลยาจิตร. (2549). “การลดความขัดแย้งและความรุนแรงในโรงเรียนด้วย “วิธีสมานฉันท์” มาตรการใหม่แทน “ไม้เรียว” ของคุณครู,” เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ การลดความขัดแย้งและความรุนแรงในโรงเรียนด้วย “วิธีสมานฉันท์”: มาตรการใหม่แทน “ไม้เรียว” ของคุณครู. วันที่ 11 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ ฯ จัดโดยคณะผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ 10.

อมรวิทย์ นาคทรพรพ. (2549). “ความรุนแรงในเด็กวัยรุ่น : ปัญหาของสังคมไทย..โดยสังคมไทย,” เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ การลดความขัดแย้งและความรุนแรงในโรงเรียนด้วย “วิธีสมานฉันท์”: มาตรการใหม่แทน “ไม้เรียว” ของคุณครู. วันที่ 11 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ ฯ จัดโดยคณะผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ 10.

- Cangelosi, James S. (2000). Classroom management strategies : gaining and maintaining students' cooperation (4th ed). USA : John Wiley & Sons, Inc.
- Feindler, Eva L, and Baker, Kristan (2004). "Current issues in anger management interventions with youth," New Perspective on Aggression Replacement Training: Practice, Research, and Application. Edited by A. P. Goldstein, R. Nensen, B. Daleflod, and M. Kalt. USA : John Wiley & Sons, Inc.
- Jackson, Douglas J. (2003, September). " The use of school-based violence prevention programs in the promotion of safe schools for middle school students," Dissertation Abstract International-A. 64(03) : 778.
- Ma, Hing Keung. (2008). A longitudinal study of peer and teacher influences on prosocial and antisocial behavior of Hong Kong Chinese adolescents [online]. search 20/6/2008 at http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3852/is_200201/ai_n9048330/print?ta.
- Sanchez-Cesareo, Marizaida. (2003, June). "Outcome evaluation of the youth project : A school-based teen dating violence program," Dissertation Abstract International-B. 63(12) : 6146.
- Seifert, Kathryn. (2006). Assessing the future risk of youth violence [online]. search 4/27/2007 at <http://AuthorsDen.Com>.
- Violence Prevention Academy. (2547). Prevention Program Rating. Retrieved by August 18, 2547 from <http://www.Violence%20Prevention%20Academy.htm>.
- Williams, Kimberly M. (2003). The PEACE approach to violence prevention : A guide for administrators and teachers. USA : Scarecrow Press, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ผู้ทรงคุณวุฒิ
รายชื่อโรงเรียนและผู้ช่วยวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์เครื่องมือการวิจัยของโครงการวิจัยเรื่อง
ผลของการฝึกอบรมตามโครงการป้องกันความรุนแรงแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยประยุกต์ใช้
กลวิธีการจัดการความโกรธและการสร้างสันติวิธีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน
ในจังหวัดนครนายก

ประชุมวันเสาร์ที่ 21 มิถุนายน 2551 ระหว่างเวลา 9:00 – 12:00 น.

ณ ห้องประชุมภาควิชาสันตนาการ ชั้น 9 อาคาร 14 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. ศาสตราจารย์ นายแพทย์วันชัย วัฒนศัพท์
อดีตผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา ภาคบงกช
ข้าราชการเกษียณอายุ อดีตอาจารย์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา เจริญสาธิต
โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร. เพิ่มศักดิ์ มกรภิรมย์
ศูนย์สันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล
5. พล.ต.ต. แพทย์หญิง จันทนา วิธวาสิรี
รองนายแพทย์ใหญ่ โรงพยาบาลตำรวจ
6. นางชุมศรี เนียมประดิษฐ์
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามันทบุรี เขต 1 กระทรวงศึกษาธิการ
7. นางสาวนันท์นภัส ประสานทอง
สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

รายชื่อโรงเรียน

โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จังหวัดนครนายก

นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ม 1/5

นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ม 1/6

นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ม 1/7

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” จังหวัดนครนายก

นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ม 1/8

นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ม 1/9

รายชื่อผู้ช่วยวิจัยของโรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จังหวัดนครนายก

1. นายบุญจิต รอดแก้ว
ผู้อำนวยการ โรงเรียนนวมราชานุสรณ์
2. อาจารย์สามารถ อินไชยะ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนนวมราชานุสรณ์
3. อาจารย์จิตติมา
หัวหน้าระดับ ม.1
4. อาจารย์ธิดิมา นาสรีเจริญกุลห้อง
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/5
5. อาจารย์ดาวเรือง ตันตระกูล
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/5
6. อาจารย์พรวิไล ถอยวิสัย
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/6
7. อาจารย์นันทินิสา รอดอ่อง
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/6
8. อาจารย์วิชัย ศ้ออาษา
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/7
9. อาจารย์วรารรณ พงษ์พรต
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/7

รายชื่อผู้ช่วยวิจัยของโรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” จังหวัดนครนายก

1. นายปัญญา คด้ายจันทร์
ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร”
2. อาจารย์ธนะกุล ช้อนแก้ว
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร”
3. อาจารย์อิทธิชัย ธนเศรษฐ์
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/8
4. อาจารย์นงเยาว์ ธนเศรษฐ์
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/8
5. อาจารย์มานะ รักษ์กระโทก
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/9
6. อาจารย์มาลาวรรณ นุ่มประสงค์
อาจารย์ประจำชั้น ม 1/9

ภาคผนวก ข
แผนการจัดกิจกรรม

โปรแกรมการจัดการความโกรธ

(วันที่ 30 มิถุนายน และ 7 กรกฎาคม 2551 เวลา 8.30 – 11.30 น.)

ความโกรธ คือ ความรู้สึกไม่พอใจหรือความรู้สึกที่เป็นฝ่ายตรงกันข้าม เป็นอารมณ์ปกติ
อารมณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นได้กับคนทั่วไป ปัญหาคือต้องรู้จักการควบคุมอารมณ์โกรธให้ได้

ครั้งที่	เรื่องที่จะฝึก	จุดมุ่งหมาย	เทคนิคที่ใช้	ชื่อกิจกรรม
1 (30 นาที)	ปฐมนิเทศ	1.เข้าใจวัตถุประสงค์ กำหนดการ ทำกิจกรรม 2.ละลายพฤติกรรมของนักเรียน และสร้างความคุ้นเคยกับวิทยากร	เกม “ทำตาม คำสั่ง”	ทำตามคำสั่งและ ร้องเพลง
2 (60 นาที)	การฝึก สมาธิและ ทักษะการ ผ่อนคลาย	1.มีความสงบร่มเย็นและเป็นสุข 2.เกิดความสงบและรู้จักมอง ตนเอง 3.เพิ่มความเชื่อในความสามารถ ของนักเรียนในการจัดการกับ ความโกรธที่เกิดขึ้นกับตน	สวดมนต์และ นั่งสมาธิ เกม “ฉันโกรธ ง่ายหรือไม่”	1.สวดมนต์ 2.นั่งสมาธิ 3.ฉันโกรธง่าย หรือไม่
3 (60 นาที)	มองชีวิต ด้านบวก และการ สร้างรอยยิ้ม พร้อมเสียง หัวเราะ	1.ฝึกวิธีคิดด้านบวก 2.ช่วยลดความโกรธ 3.ฝึกหัวเราะ 4.สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน	เกม “เอาใจเขามา ใส่ใจเรา” เกม “หัวเราะ คลายเครียด”	1.เอาใจเขามาใส่ ใจเรา 2.หัวเราะคลาย เครียด
4 (30 นาที)	ปัจฉิมนิเทศ	1.ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยน ความรู้สึกที่มีต่อการฝึก 2.นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	เกม “แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน”	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน

โปรแกรมการจัดการความโกรธ ครั้งที่ 1 (ปฐมนิเทศ)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ กำหนดการทำกิจกรรม
2. เพื่อละลายพฤติกรรมของนักเรียนและสร้างความคุ้นเคยกับวิทยากร

แนวคิด

การปฐมนิเทศ เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างวิทยากรและนักเรียนให้เกิดความคุ้นเคยและ
ยอมรับซึ่งกันและกัน

ชื่อกิจกรรม ทำตามคำสั่งและร้องเพลง

เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรม เกม “ทำตามคำสั่ง”

ระยะเวลา 30 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษพร้อมปากกา
2. รางวัลสำหรับแต่ละกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

1. วิทยากรแนะนำตนเองสั้นๆ และเปิดโอกาสให้นักเรียนแนะนำตนเอง
2. วิทยากรให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วเริ่มร้องเพลงพร้อมกัน
3. เนื้อเพลงที่ร้อง (เมื่อยุ่งักขา เราอย่าไปตี ถ้ายุ่งมันกัดและมาราวี ต้องใช้วิธีอย่างนี้ไล่ขุง)
4. นักเรียนคนใดทำท่าทางไม่ถูกต้องให้ออกมาหน้าห้องและแสดงทำตามคำสั่ง
5. แจกรางวัลให้ผู้แทนทุกกลุ่มนำไปแจกกันในกลุ่ม

ขั้นประเมินผล

1. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากบรรยากาศของกลุ่มในขณะที่ทำกิจกรรม

โปรแกรมการจัดการความโกรธ ครั้งที่ 2 (การฝึกสมาธิและทักษะการผ่อนคลาย)

จุดมุ่งหมาย

1. มีความสงบร่มเย็นและเป็นสุข
2. เกิดความสงบและรู้จักมองตนเอง
3. เพิ่มความเชื่อในความสามารถของตนเองในการจัดการกับความโกรธที่เกิดขึ้น

แนวคิด

การสวดมนต์ทำให้จิตใจสงบ และการนั่งสมาธิเพื่อควบคุมอารมณ์สัก 10 – 15 นาที จะมีผลทำให้ควบคุมอารมณ์ให้จิตใจเย็นลง มีเมตตาต่อตนเองและผู้อื่น

ทักษะการผ่อนคลาย เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับผู้ชอบโกรธหรือโกรธง่าย โดยเฉพาะเมื่อโกรธแล้วจะปวดศีรษะ ทักษะการผ่อนคลายนี้ช่วยให้เกิดความมั่นใจในตนเองที่สามารถลดความโกรธได้

ชื่อกิจกรรม สวดมนต์และนั่งสมาธิ และเกม “ฉันโกรธแล้วนะ”

เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรม สวดมนต์และนั่งสมาธิ และฉันโกรธแล้วนะ

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. หนังสือสวดมนต์
2. รูปภาพวิธีการนั่งสมาธิ
3. กิจกรรม ฉันโกรธง่ายหรือไม่

วิธีดำเนินการ

1. วิทยากรแจกหนังสือสวดมนต์และอธิบายถึงประโยชน์ของการสวดมนต์
2. วิทยากรอธิบายวิธีการนั่งสมาธิและดูรูปภาพวิธีการนั่งสมาธิ
3. พร้อมกันสวดมนต์และนั่งสมาธิ (รวม 20 นาที)
4. วิทยากรแจกใบงาน ฉันโกรธง่ายหรือไม่ ให้นักเรียนทำ (รวม 10 นาที)
5. เมื่อรวมคะแนนเสร็จ เลือกนักเรียนที่มีคะแนนรวมสูงสุดในห้องมา 5 - 10 คน

6. เชิญนักเรียนเหล่านั้นมาหน้าห้องและชวนพูดคุยถึงสาเหตุที่ทำให้โกรธและวิธีการของ
ตนเองในการจัดการกับความโกรธ (รวม 15 นาที)

7. วิทยากรสอนเทคนิคการผ่อนคลาย โดยใช้วิธีนับ 1 ถึง 10 หากท่านยังไม่หายโกรธให้เริ่มนับ
1 ถึง 20, 30, 50 จนอาจถึง 100 (รวม 15 นาที)

ขั้นประเมินผล

1. ความพร้อมเพรียงในการสวดมนต์
2. นั่งสมาธิได้ถูกต้องและไม่คุยกันขณะนั่งสมาธิ
3. สังเกตจากการทำใบงาน ฉันโกรธง่ายหรือไม่
4. มีความสนใจในการร่วมฝึกการผ่อนคลาย

กิจกรรม ฉันโกรธง่ายหรือไม่

ให้นักเรียนสำรวจตนเองว่าโกรธบ่อยขนาดไหน จากการทำแบบทดสอบอารมณ์โกรธ ดังนี้
ให้ท่านทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่างข้างล่างนี้
คำอธิบายระดับคะแนน

1 = ไม่เกิดขึ้นบ่อยนัก	2 = เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว
3 = เกิดขึ้นบ่อย	4 = เกิดขึ้นแทบทุกวัน

	1 (ไม่เกิด บ่อย)	2 (เกิดบางครั้ง)	3 (เกิดบ่อย)	4 (เกิดทุกวัน)
1. ฉันเป็นฟืนเป็นไฟได้ง่าย				
2. ฉันเจ็บแล้วจำนาน				
3. ฉันมักจะต่อต้านเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ ๆ				
4. ทำฉันไว้อย่างไร เมื่อถึงเวลาฉันเอาคืน พร้อมดอกเบี้ย				
5. ฉันยอมหักไม่ยอมงอ				
6. ฉันหงุดหงิด และรำคาญง่าย				

	1 (ไม่เกิด บ่อย)	2 (เกิดบางครั้ง)	3 (เกิดบ่อย)	4 (เกิดทุกวัน)
7. ฉันมีอารมณ์รุนแรง				
8. ฉันมีอารมณ์ขุ่นเคืองกับเรื่องรอบตัว อยู่บ่อย ๆ				
9. ฉันมีอารมณ์เสื่อง่าย				
10. ฉันเสียงดังขึ้นเวลาไม่พอใจ				
11. ฉันมักจะมีอาการคับข้องใจอยู่ลึก ๆ				
12. ฉันมักจะพบกับความเสียใจหรือ ผิดหวังอยู่เนือง ๆ				
รวมคะแนน				

จากแบบสอบถาม เมื่อท่านรวมคะแนนแล้ว มีคะแนนมากกว่า 24 คะแนนขึ้นไป ขอให้ท่านดูแลรักษา
สุขภาพด้วย เพราะในอนาคตท่านมีแนวโน้มจะเกิดโรคเครียด นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร ความดันโลหิต
สูง ฯลฯ เพราะท่าน โกรธอยู่เสมอ

ที่มา : ธำรงค์ศักดิ์ ทองสวัสดิ์. (2006, June). “ความโกรธ เราจะบริหารจัดการอย่างไร,”

For Quality. 13(107): 42.

โปรแกรมการจัดการความโกรธ ครั้งที่ 3 (มองชีวิตด้านบวกและการสร้างรอยยิ้มพร้อมเสียงหัวเราะ)

จุดมุ่งหมาย

1. ฝึกวิธีคิดด้านบวก
2. ช่วยลดความโกรธ
3. ฝึกหัวเราะ
4. สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน

แนวคิด

การมองชีวิตด้านบวกเป็นกลวิธีการเปลี่ยนมุมมองของความคิด จากการที่คิดในมุมมองเฉพาะ
ของตนเองเท่านั้น ควรเปิดใจกว้างคิดในมุมมองของคนอื่นดูบ้าง วิธีการแก้ข้อขัดแย้งที่สำคัญก็คือความ
พยายามที่จะมองปัญหาในแง่บวกของผู้อื่น

เสียงหัวเราะและรอยยิ้มช่วยให้คนมีความสุข หน้าตาเบิกบาน จิตใจแจ่มใสมองโลกด้านบวก

ชื่อกิจกรรม เกม “เอาใจเขามาใส่ใจเรา” เกม “หัวเราะคลายเครียด”

เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรม เอาใจเขามาใส่ใจเราและหัวเราะคลายเครียด

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานสถานการณ์จำลอง
2. กระดาษและปากกา
3. ใบงาน 10 กระบวนท่าหัวเราะอย่างมีสติ

วิธีดำเนินการ

1. วิทยากรอธิบายสถานการณ์จำลองและวิธีทำงานกลุ่ม
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 10 กลุ่ม และจับฉลากเลือกสถานการณ์จำลอง
3. ทุกกลุ่มศึกษาสถานการณ์จำลองและหาแนวทางแก้ไขโดยใช้การมองชีวิตด้านบวกเพื่อ
เปลี่ยนความคิด (รวม 10 นาที)
4. ให้ผู้แทนกลุ่มออกมาเสนอรายงาน (รวม 20 นาที)

5. วิทยากรสรุปโดยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการมองชีวิตด้านบวก
6. วิทยากรสาธิตกระบวนการทำหัวเราะอย่างมีสติ (รวม 10 นาที)
7. นักเรียนร่วมฝึก 10 กระบวนทำหัวเราะอย่างมีสติ (รวม 20 นาที)

ขั้นประเมินผล

1. ความสนใจร่วมแสดงความคิดเห็น
2. การเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม
3. ความเข้าใจและสามารถยกตัวอย่างการมองชีวิตด้านบวก
4. เสียงหัวเราะ

กิจกรรม ที่ 1 เอาใจเขามาใส่ใจเรา

สถานการณ์จำลองมองชีวิตด้านบวก

ฝึกหัดมองชีวิตด้านบวก ทำให้สามารถยอมรับปัญหาอุปสรรคในชีวิต มองตามสภาพความเป็นจริง ทบทวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตเมื่อ 1 เดือนที่ผ่านมา มีอะไรเกิดขึ้นในชีวิตบ้าง ความสำเร็จ ความผิดหวัง ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูเป็นอย่างไร ให้นึกถึงความสำเร็จ ความภาคภูมิใจ เรื่องที่ทำให้มีความสุข มีความสนุกสนาน มีความประทับใจ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและวิธีการเอาชนะปัญหา
กิจกรรม

เมื่อนักเรียนเจอความขัดแย้งหรือไม่พอใจผู้อื่น ให้ลองมองให้กว้างขึ้น หัดคิดถึงแง่มุมอื่นของกลุ่มบ้าง จะช่วยให้การแก้ไขปัญหานั้นไปได้อย่างขึ้น

- สถานการณ์ที่ 1 : เมื่อเพื่อนรับประทานอาหารเสียงดัง
- สถานการณ์ ที่ 2 : เมื่อเพื่อนชอบเล่นหยอกล้อรุนแรง ชอบแกล้งเพื่อน
- สถานการณ์ ที่ 3 : เพื่อนพูดมาก ไม่ค่อยฟังคนอื่น
- สถานการณ์ ที่ 4 : เพื่อนใส่เสื้อผ่านนักเรียนสกปรกเพราะการเล่นกีฬาหรือฝนตกทำให้เสื้อเปียก
- สถานการณ์ ที่ 5 : เพื่อนชอบนิทาเพื่อนคนอื่นให้นักเรียนฟัง ซึ่งนักเรียนไม่ชอบ
- สถานการณ์ ที่ 6 : เพื่อนชอบพูดตลก และส่งเสียงดัง กับนักเรียน
- สถานการณ์ ที่ 7 : นักเรียนถูกเพื่อนทำอาหารหกรดใส่เสื้อในโรงอาหาร
- สถานการณ์ ที่ 8 : ให้เพื่อนยืมหนังสืออ่าน แล้วเพื่อนไม่เอามาคืนตามกำหนดที่ได้ตกลงกันไว้
- สถานการณ์ ที่ 9 : พูดกับเพื่อนในห้อง แต่เพื่อนๆ ไม่สนใจฟังแม้จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ
- สถานการณ์ ที่ 10 : นักเรียนขอแม่ยืมเงินในคืนวันศุกร์ เพื่อดูทีวี แต่แม่ไม่ (หรือผู้ปกครอง) อนุญาต
- ฝึกหัดการคิดทางบวก กรณีเมื่อเจอความขัดแย้งกับผู้อื่นก็สามารถมองในแง่มุมของกลุ่มได้
- นักเรียนคิดอย่างไร.....

กิจกรรม ที่ 2

ฝึก 10 กระบวนท่าหัวเราะอย่างมีสติ

1. ท้องหัวเราะ : กำมือชูนิ้วโป้งระดับท้อง หายใจเข้าและเปล่งเสียงหัวเราะ “โอ” ขยับมือทั้งสองข้างขึ้นลงเป็นจังหวะ

2. ออกหัวเราะ : กางแขนออกหงายฝ่ามือระดับอก หายใจเข้ากลั้นหายใจแล้วปล่อยลมหายใจออก เปล่งเสียงหัวเราะ “อา” ขยับแขนทั้งสองข้างขึ้นลงเป็นจังหวะ ข้อมือไม่สะบัด

3. คอหัวเราะ : ยกมือขึ้นระดับอก กำมือ ยกนิ้วโป้งตั้งขึ้น นิ้วชี้ และนิ้วกลางชี้ไปข้างหน้า หายใจเข้าแล้วเปล่งเสียงหัวเราะ “อุ” ขยับแขนตามจังหวะ เน้นพุงมือไปด้านหน้า

4. ใบหน้าหัวเราะ : ยกแขนขึ้นระดับใบหน้า ขยับนิ้วคล้ายเล่นเปียโน หายใจเข้าและเปล่งเสียงหัวเราะ “เอ” ขยับนิ้ว เคลื่อนไหวร่างกายคล้ายท่าแห่เด็กๆ “แต่ซ่าแต่ เอ้าแต่ซ่าแต่”

5. ขาหัวเราะ : เดินขำอยู่กับที่ ยกขาซ้าย มือขวาแกว่งสลับกัน หายใจเข้าและเปล่งเสียงหัวเราะ “โอ” ขยับขาและมือ ตัวตั้งตรง มองเพ่งไปข้างหน้า

6. แขนหัวเราะ : ยกแขนชูสูงเหมือนเลข 11 โบกไปมาสัมพันธ์กับขาในทิศทางตรงกันข้าม หายใจเข้าและเปล่งเสียงหัวเราะ “อา” ขยับแขนและขาตลอด

7. ก้นหัวเราะ : ลำตัวตรง หมุนสะโพกเป็นวงกลมคล้ายท่าเล่นฮูลาฮูป หายใจเข้าแล้วเปล่งเสียงหัวเราะ “อุ” ช่วยบริหารกล้ามเนื้อท้องน้อยกับได้ลั้นปี่

8. ไหล่หัวเราะ : หมุนไหล่ โยกลำตัว หายใจเข้าแล้วเปล่งเสียงหัวเราะ “เอ” เน้นบริหารไหล่ คล้ายท่าว่ายน้ำฟรีสไตล์

9. สมอหัวเราะ : ยืนตรง หลังตรง หายใจเข้าและกลั้นลมหายใจสักครู่ เปล่งเสียงหัวเราะ “ฮิม” เพื่อให้สารเคมีแปลกปลอมที่เกาะอยู่ตามเส้นประสาทหลุดออก เมื่อออกเสียงเสร็จแล้ว เปิดปากออก คล้ายเอาสิ่งไม่ได้ออกมา

10. ความคิดหัวเราะ : ยืนตรง หายใจเข้า กลั้นลมหายใจสักครู่ เปล่งเสียงหัวเราะ “โอม” ยาวๆ เพื่อเอาความนึกคิดไม่ดีออก

หัวเราะทั้งตัว : กระโดดพร้อมเสียงหัวเราะแบบสุด ๆ ตามแบบของตัวเองอย่างต่อเนื่อง 1 นาที คล้ายท่ากบกระโดด เอามือสองข้างของเราไปตบมือสองข้างของเพื่อนๆ ตามจังหวะ เพื่อสลัดสิ่งไม่ดีที่บีบติดออกจากตัว

โปรแกรมการจัดการความโกรธ ครั้งที่ 4 (ปัจฉิมนิเทศ)

จุดมุ่งหมาย

1. ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้สึกที่มีต่อการฝึก
2. นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

แนวคิด

การปัจฉิมนิเทศ เป็นการสรุปบททวนกิจกรรมทั้งหมดที่ได้ฝึก และเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถามปัญหาข้อสงสัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนด้วยตนเองและจากวิทยากร

ชื่อกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรม เกม “แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน”

ระยะเวลา 30 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษพร้อมปากกา
2. รางวัลสำหรับแต่ละกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

1. วิทยากรเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามพูดคุย
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม และให้สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมครั้งนี้โดยเขียน
ผลสรุปเป็นแผนผังความคิดในกระดาษที่แจกให้ (รวม 15 นาที)
3. ทุกกลุ่มส่งผู้แทนออกมาเสนอข้อสรุปผลความคิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (รวม 10 นาที)
4. กลุ่มที่สรุปได้ชัดเจนที่สุดได้รับรางวัล (รวม 5 นาที)

ขั้นประเมินผล

1. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากบรรยากาศของกลุ่มในขณะทำกิจกรรม

โปรแกรมการสร้างสันติวิธี

(วันจันทร์ที่ 30 มิถุนายน และ 7 กรกฎาคม 2551 เวลา 12.30 – 15.30 น.)

ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาที่เกิดขึ้น ครูไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ตัดสินปัญหาทุกครั้ง แต่ให้เพื่อนเป็นผู้ตัดสินข้อพิพาทกันเอง ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยจะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะในการเจรจาไกล่เกลี่ย และมีการสร้างสันติวัฒนธรรมในโรงเรียน (เป้าหมายของสันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา คือการแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยให้คู่กรณีมีเวทีพูดคุยและมีกลวิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยปัญหาอย่างสันติวิธีและเป็นวัฒนธรรมที่ติดตัวนักเรียนในการดำรงชีวิตทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา)

ครั้งที่	เรื่องที่จะฝึก	จุดมุ่งหมาย	เทคนิคที่ใช้	ชื่อกิจกรรม
1 (30 นาที)	ปฐมนิเทศ	1.เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ กำหนดการทำกิจกรรม 2.เพื่อละลายพฤติกรรมของนักเรียน และสร้างความคุ้นเคยกับวิทยากร	เกม “ทำตาม คำสั่ง”	ทำตามคำสั่ง และร้อง เพลง
2 (60 นาที)	ทักษะการสื่อสาร และการจัดการ ความขัดแย้งด้วย วิธีสมานฉันท์	1.พัฒนาทัศนคติและค่านิยมในการใช้ แนวทางสันติวิธีในการจัดการความ ขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง 2. สร้างภูมิคุ้มกันให้ป้องกันการใช้ ความรุนแรง	เกม “กระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์”	กระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์
3 (60 นาที)	ทักษะการเจรจา ไกล่เกลี่ย	1.เพื่อฝึกการเจรจาไกล่เกลี่ย 2.ช่วยลดความขัดแย้ง	เกม “ความ ขัดแย้งเรา แก้ปัญหา ร่วมกัน”	ความขัดแย้ง เราแก้ปัญหา ร่วมกัน
4 (30 นาที)	ปัจฉิมนิเทศ	1.ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้สึก ที่มีต่อการฝึก 2.นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	เกม “แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน”	แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน

โปรแกรมการสร้างสันติวิธี ครั้งที่ 1 (ปฐมนิเทศ)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ กำหนดการทำกิจกรรม
2. เพื่อละลายพฤติกรรมของนักเรียนและสร้างความคุ้นเคยกับวิทยากร

แนวคิด

การปฐมนิเทศ เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างวิทยากรและนักเรียนให้เกิดความคุ้นเคยและ
ยอมรับซึ่งกันและกัน

ชื่อกิจกรรม ทำตามคำสั่งและร้องเพลง

เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรม เกม “ทำตามคำสั่ง”

ระยะเวลา 30 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษพร้อมปากกา
2. รางวัลสำหรับแต่ละกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

1. วิทยากรแนะนำตนเองสั้นๆ และเปิดโอกาสให้นักเรียนแนะนำตนเอง
2. วิทยากรให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วเริ่มร้องเพลงพร้อมกัน
3. เนื้อเพลงที่ร้อง (เมื่อขงักัดขาเราอย่าไปตี ถ้าขงมันักัดและมาราวี ต้องใช้วิธีอย่างนี้ไล่ขง)
4. นักเรียนคนใดทำท่าทางไม่ถูกต้องให้ออกมานำห้องและแสดงทำตามคำสั่ง
5. แจกรางวัลให้ผู้แทนทุกกลุ่มนำไปแจกกันในกลุ่ม

ขั้นประเมินผล

1. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากบรรยากาศของกลุ่มในขณะทำกิจกรรม

โปรแกรมการสร้างสันติวิธี ครั้งที่ 2 (ทักษะการสื่อสารและการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีสมานฉันท์)

จุดมุ่งหมาย

1. ฝึกทักษะการสื่อสาร
2. พัฒนาทัศนคติและค่านิยมในการใช้แนวทางสันติวิธีในการจัดการความขัดแย้งโดยไม่ใช้

ความรุนแรง

3. สร้างภูมิคุ้มกันให้ป้องกันการใช้ความรุนแรง

แนวคิด

การพูดคุยทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นวิธีแก้ไขความขัดแย้ง เพื่อให้รู้จักยอมรับผิดและให้อภัย มีความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล

กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เป็นปรัชญา แนวคิดและกระบวนการปฏิบัติต่อความขัดแย้ง ต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทที่ให้ผู้ชมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขและเยียวยา โดยมีคนกลางมาช่วยอำนวยความสะดวกเพื่อให้ทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันในชุมชนได้อย่างสงบสุข เพื่อนำไปสู่การสร้างความตระหนักรู้ต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในโรงเรียนมีเหตุที่จะต้องเกิดปัญหขึ้น เช่น นักเรียนทะเลาะกัน หากสามารถยุติความขัดแย้งได้ภายในโรงเรียน โดยไม่ต้องนำปัญหากลับบ้านก็จะช่วยไม่ให้ปัญหาลุกลามไปยังผู้ปกครองนักเรียนทั้งสองฝ่ายต้องทะเลาะกันมากขึ้น

ชื่อกิจกรรม กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรม เกม “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์”

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. กิจกรรม กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์
2. สานเสวนา

วิธีดำเนินการ

1. วิทยากรบรรยายถึงปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในโรงเรียนด้วยการระดมสมอง (รวม 10 นาที)
2. แบ่งเป็น 10 กลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (รวม 20 นาที)
3. แล้วนำเสนอผลสรุปการสานเสวนาถึงวิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งในโรงเรียนด้วยวิธีต่างๆ (รวม 20 นาที)
4. วิทยากรสรุปโดยชี้ให้เห็นทัศนคติและค่านิยมในการใช้แนวทางสันติวิธีในการจัดการความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง (รวม 10 นาที)

ขั้นประเมินผล

1. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด
2. ความสนใจในการร่วมแสดงบทบาทสมมติ

กิจกรรม

กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

1. นักเรียนเคาะทะเลาะกับเพื่อนหรือไม่ ถ้าเคยให้นักเรียนบอกสาเหตุของการทะเลาะกันว่าเป็นอะไร โดยให้นักเรียนแต่ละคนมาเล่าให้เพื่อนในกลุ่มฟัง
2. ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคิดว่า ถ้านักเรียนจะพูดให้เพื่อนเข้าใจนักเรียน นักเรียนจะพูดหรืออธิบายอย่างไรบ้าง และถ้าจะให้ให้นักเรียนขอโทษเพื่อนคนนั้น นักเรียนอยากจะพูดอะไรบ้าง

โปรแกรมการสร้างสันติวิธี ครั้งที่ 3 (ทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ย)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกการเจรจาไกล่เกลี่ย
2. ช่วยลดความขัดแย้ง
3. เข้าใจถึงการใช้คำพูดและวิธีการในการประนีประนอมและไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน

แนวคิด

ทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ยเป็นกลวิธีในการช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยนำคนที่มีความเป็นกลางและเป็นที่เชื่อถือใจของทั้งสองฝ่ายมาช่วยพูดจาหาเหตุผลของปัญหาความขัดแย้งในห้องเรียน เมื่อเจอสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อความรุนแรง การตีความทางอารมณ์หรือคำพูดในสถานการณ์นั้นโดยไม่ยับยั้งชั่งใจหรือใช้เหตุผล มักให้เกิดการทะเลาะวิวาทหรือการประหัดประหารน้ำใจกัน บางครั้งเมื่อคนสองคนทะเลาะกันไม่สามารถหาข้อยุติได้ ก็จำเป็นต้องหาผู้ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอม

ชื่อกิจกรรม เกม “ความขัดแย้งเราแก้ปัญหาร่วมกัน”

เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรม ความขัดแย้งเราแก้ปัญหาร่วมกัน

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงาน กรณีศึกษาปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและเทคนิคการเจรจาไกล่เกลี่ย
2. สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. วิทยากรยกตัวอย่างปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและเทคนิคการเจรจาไกล่เกลี่ย โดยแสดงเป็นละครเล่าเรื่อง
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม และฝึกทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ย
3. ให้ทุกกลุ่มออกมาแสดงผลงานทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ย
4. ให้รางวัลผู้แทนกลุ่มที่สามารถใช้ทักษะการเจรจาไกล่เกลี่ยได้สมเหตุสมผลมากที่สุด

ขั้นประเมินผล

1. ความสนใจร่วมทำกิจกรรม
2. การเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม
3. นักเรียนสามารถฝึกเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

กิจกรรมผู้ไกล่เกลี่ย

ผู้ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอม ช่วยให้เหตุการณ์เกิดความขัดแย้งสามารถยุติได้ด้วยสันติวิธี ผู้ประนีประนอมที่มีการสื่อสารที่ดี รับฟังทั้งสองฝ่าย และสามารถให้เหตุผล รวมทั้งการจูงใจที่ดีจะช่วยให้สองฝ่ายสามารถประนีประนอมกันได้และยุติความรุนแรงและความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น

สถานการณ์สมมุติ

1. ให้นักเรียนเสนอเลือกเพื่อนในกลุ่ม 1 คน คนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่นักเรียนสามารถให้ความไว้วางใจที่จะไปเล่าเรื่องความขัดแย้งหรือทะเลาะไม่เข้าใจกันกับเพื่อนในชั้น
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มได้เลือกสถานการณ์ เพื่อเสนอบทบาทสมมุติถึงเหตุการณ์ความขัดแย้งกับเพื่อนพร้อมออกมาแสดงบทบาทสมมุติ
3. ผู้เจรจาไกล่เกลี่ยจะเป็นคนช่วยคลี่คลายสถานการณ์ความขัดแย้งให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจกัน
4. นักเรียนสวมบทบาทเป็นคู่ขัดแย้งกัน มีผู้ไกล่เกลี่ย ผู้สังเกตการณ์
5. แสดงบทบาทสมมุติให้เพื่อนดู ให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันวิเคราะห์สถานการณ์ โดยครูตั้งคำถามว่า

- 5.1 สถานการณ์ความขัดแย้งนั้นเกิดขึ้นเพราะอะไร
- 5.2 คำพูดใดที่สร้างความขัดแย้งบ้าง
- 5.3 การไกล่เกลี่ยเป็นอย่างไร ประสพผลสำเร็จหรือไม่ เพราะเหตุใด

ขอให้นักเรียนในกลุ่ม 4 คน เลือก 1 สถานการณ์ต่อไปนี้

ให้ A เป็นนักเรียนคนที่ 1

ให้ B เป็นนักเรียนคนที่ 2

ให้ C เป็นผู้ไกล่เกลี่ย เข้ามาพูดให้ทั้ง A และ B ประนีประนอมกัน

ให้ D เป็นผู้สังเกตการณ์ วิเคราะห์ว่า C ไกล่เกลี่ยได้สำเร็จหรือไม่ เพราะเหตุใด

สถานการณ์ความขัดแย้ง (1)

- นักเรียนคนที่ 1 : เธอยิ้มปากกาของฉันไปยังไม่คืนเลยนะ
นักเรียนคนที่ 2 : ยิ้มแค่นี้ ทำไมต้องทวง
นักเรียนคนที่ 1 : ฉันต้องใช้ปากกาทำการบ้านนะ
นักเรียนคนที่ 2 : เสียใจด้วยนะ ฉันทำปากกาเธอหายไปไหนแล้วก็ไม่รู้ (พูดเสร็จก็เดินหัวเราะ
เยาะริบหนีไป)
นักเรียนคนที่ 1 : ทำไมเธอทำแบบนี้ (วิ่งเข้าไปขวางหน้านักเรียนคนที่ 2 พร้อมจะมีเรื่อง
ทะเลาะกัน)

สถานการณ์ความขัดแย้ง (2)

- นักเรียนคนที่ 1 : (แซงคิวนักเรียนคนที่ 2 ซื้ออาหารกลางวัน)
นักเรียนคนที่ 2 : เธอ ช่วยมาตามคิว เพื่อนเข้าแถวรออยู่เต็ม ไม่เห็นหรือ
นักเรียนคนที่ 1 : ฉันหิวมากเลย
นักเรียนคนที่ 2 : เพื่อนทุกคนก็หิว แต่เธอต้องตามคิว
นักเรียนคนที่ 1 : ก็บอกว่าหิวมาก ไม่ได้ยืนหรือไง
นักเรียนคนที่ 2 : (เดินเข้าไปจะผลักให้ล้ม)

สถานการณ์ความขัดแย้ง (3)

- นักเรียนคนที่ 1 : ฉันจะไม่ออกจากสนามฟุตบอล จนกว่าฉันจะพอใจ
นักเรียนคนที่ 2 : แต่ ฉันและเพื่อนๆ รอานแล้วนะ
นักเรียนคนที่ 1 : ฉันจะเลิกเล่นต่อเมื่อฉันต้องการ
นักเรียนคนที่ 2 : งั้นฉันจะไปฟ้องครู
นักเรียนคนที่ 1 : เชิญเลย
นักเรียนคนที่ 2 : (ทำท่าหยิบก้อนหินจะขว้างหน้า)

สถานการณ์ความขัดแย้ง (4)

- นักเรียนคนที่ 1 : ฉันหิวมาก (ทำท่าหยิบขนมในถาดเกือบหมด)
นักเรียนคนที่ 2 : แต่ว่า นี่เป็นขนมของพวกเราทั้งชั้นนะ แล้วครูก็แบ่งให้คนละชิ้น
นักเรียนคนที่ 1 : ก็ฉันหิวนี้
นักเรียนคนที่ 2 : หิวแล้วไง ฉันก็หิวเหมือนกัน
นักเรียนคนที่ 1 : แต่ฉันหิวมากกว่า
นักเรียนคนที่ 2 : (ร้องไห้)

สถานการณ์ความขัดแย้ง (5)

- นักเรียนคนที่ 1 : ฉันคิดว่าเราควรจะเล่นบิงปองกันดีกว่า
นักเรียนคนที่ 2 : ไม่เอา ฉันจะเล่นเตะฟุตบอล
นักเรียนคนที่ 1 : ถ้าเธอเล่นบิงปอง ฉันจะเป็นเพื่อนที่ดีของเธอนะ แต่ถ้าเธอไม่เล่น
ฉันจะไม่เล่นกับเธอตลอดไป
นักเรียนคนที่ 2 : เธอมันชอบสั่งฉันทำโน่นทำนี่ ฉันไม่เล่นกับเธอ
นักเรียนคนที่ 1 : (ร้องไห้)

โปรแกรมการสร้างสันติวิธี ครั้งที่ 4 (ปัจฉิมนิเทศ)

จุดมุ่งหมาย

1. ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้สึกที่มีต่อการฝึก
2. นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

แนวคิด

การปัจฉิมนิเทศ เป็นการสรุปบททวนกิจกรรมทั้งหมดที่ได้ฝึก และเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถามปัญหาข้อสงสัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนด้วยตนเองและจากวิทยากร

ชื่อกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรม เกม “แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน”

ระยะเวลา 30 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษพร้อมปากกา
2. รางวัลสำหรับแต่ละกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

1. วิทยากรเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามพุดคุย
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม และให้สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมครั้งนี้โดยเขียน
ผลสรุปเป็นแผนผังความคิดในกระดาษที่แจกให้ (รวม 15 นาที)
3. ทุกกลุ่มส่งผู้แทนออกมาเสนอข้อสรุปผลความคิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (รวม 10 นาที)
4. กลุ่มที่สรุปได้ชัดเจนที่สุดได้รับรางวัล (รวม 5 นาที)

ขั้นประเมินผล

1. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากบรรยากาศของกลุ่มในขณะทำกิจกรรม

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

เกรด เมื่อปีที่แล้ว.....

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน.....

แบบทดสอบพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม

คำชี้แจง

1. นักเรียนอ่านคำถามแล้วคิดถึงตัวเองว่ามีการกระทำตรงกับข้อคำถามหรือไม่
2. นักเรียนตอบคำถามโดยใช้เครื่องหมายถูกในช่องที่นักเรียนคิดว่า ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำตรงตามข้อต่อไปนี้หรือไม่ โดยเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ ต่อ 1 ข้อ
3. การตอบคำถามนี้ใช้ประโยชน์ในงานวิจัย ข้อมูลที่ได้เป็นความลับ และจะไม่กระทบต่อผลการเรียนของนักเรียน

เป็นประจำ หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำ 6 ครั้งหรือมากกว่า ต่อสัปดาห์

บ่อยมาก หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำ 4-5 ครั้ง ต่อสัปดาห์

บ่อย หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำ 2-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์

นานๆครั้ง หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำ 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์

ไม่เคย หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนไม่เคยมีการกระทำในข้อนี้

	ตัวอย่างคำถาม	เป็นประจำ (6 ครั้งหรือ มากกว่า)	บ่อยมาก (4-5 ครั้ง)	บ่อย (2-3 ครั้ง)	นานๆ (1 ครั้ง)	ไม่เคย
1.	ฉันใส่ใจความรู้สึกคนอื่น					
2.	ฉันพยายามทำตัวดีกับเพื่อน					
3.	ฉันเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม ของเล่น)					
4.	เพื่อนฟังฉันได้เมื่อไม่สบายใจ					
5.	ฉันคุยกับเพื่อนสนิท					
6-28.						
29.	ฉันได้รับการยอมรับให้เข้ากลุ่มเพื่อน					
30.	ฉันนั่งสมาธิ					
31.	ฉันสวดมนต์ไหว้พระ					
32.	ฉันมีความยุติธรรม					
33.	ฉันมีความเป็นกลาง					
34.	ฉันมองโลกแง่ดี (มองโลกด้านบวก)					

แบบทดสอบพฤติกรรมต่อต้านสังคม

คำชี้แจง

1. นักเรียนอ่านคำถามแล้วคิดถึงตัวเองว่ามีการกระทำตรงกับข้อคำถามหรือไม่
2. นักเรียนตอบคำถามโดยใช้เครื่องหมายถูกในช่องที่นักเรียนคิดว่าภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำตรงตามข้อต่อไปนี้หรือไม่ โดยเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ ต่อ 1 ข้อ
3. การตอบคำถามนี้ใช้ประโยชน์ในงานวิจัย ข้อมูลที่ได้เป็นความลับ และจะไม่กระทบต่อผลการเรียนของนักเรียน

เป็นประจำ หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำ 6 ครั้งหรือมากกว่าต่อสัปดาห์

บ่อยมาก หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำ 4-5 ครั้ง ต่อสัปดาห์

บ่อย หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำ 2-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์

นานๆครั้ง หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีการกระทำ 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์

ไม่เคย หมายถึง ภายในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนจะไม่มีมีการกระทำในข้อนี้

	ตัวอย่างคำถาม	เป็นประจำ (6 ครั้งหรือ มากกว่า)	บ่อยมาก (4-5 ครั้ง)	บ่อย (2-3 ครั้ง)	นานๆ (1 ครั้ง)	ไม่ทำ
1	ฉันทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน					
2	ฉันแสดงความก้าวร้าวทางร่างกาย เช่น ชกต่อยเพื่อน					
3	ฉันแสดงความก้าวร้าวทางวาจา เช่น คำว่าเพื่อน					
4	ฉันจู่โจมทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น					
5	ฉันโต้แย้งถกเถียงครู					
6	ฉันกลั่นแกล้งเพื่อน					
7-34						
35	ฉันข่มขู่เอาเงินจากนักเรียนรุ่นน้อง	°				
36	ฉันนั่งรถจักรยานยนต์ซ้อนสาม					
37	ฉันอารมณ์เสียและโกรธรุนแรง					
38	ฉันอาละวาดและโมโหร้าย					
39	ฉันมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อน					
40	ฉันไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย					

ขอขอบคุณที่ช่วยตอบข้อสอบทุกข้อ

คณะผู้วิจัย

ภาควิชาสุศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ